

Sisällysluettelo

---

1 Puheenjohtajan katsaus	3
2 Aluejohtajan yhteenveto	4
3 Hallitus	7
4 Lasten ja nuorten liikunta	8
5 Aikuis- ja terveystoiminta	12
6 Seuratoiminta	15
Kilpa- ja huippu-urheilu	18
7 Koulutus	21
8 Palvelutoiminta	23
9 Vaikuttaminen ja viestintä	25
9.1 Vaikuttaminen	25
9.2 Viestintä	28
10 Henkilöstöhallinto	30
11 Talous	32
Tilinpäätös	33
Tase	35
Tilintarkastuslausunto	36
Toiminnantarkastuslausunto	38

1. Puheenjohtajan katsaus

Vuotta 2023 vietettiin HLU:n 30v. juhluvuotena. Vuosi oli vauhdikas ja toiminnantäyteinen. Koronavuosien jälkeen toiminnassa palattiin käytännössä tätä aikaa edeltävälle tasolle.

Toiminta-alueellamme sijaistaa 34 kuntaa, joista 29:ssä toimii seuraparlamentti. HLU on toiminnassaan ottanut ja saanut laajan verkostoveturin roolin. Johdimme 21 verkostoa, joissa oli mukana noin 500 liikunnan ja kasvatusalan ammattilaista.

Olemme haluttu ja arvostettu kumppani liikunnan ja urheilun saralla, niin alueellisesti kuin valtakunnallisestikin arvioituna. Jäsenjärjestöjä on lähes 300, joissa on yhteensä 250 000 jäsentä. Alueemme toiminnassa on 33 liigatason seuraa ja 114 tähtiseura-merkkiä.

Toimintavuoden aikana järjestettiin 118 erilaista koulutus-tapahtumaa, joihin osallistui lähes 2 300 osallistujaa. Opetus- ja kulttuuriministeriön tuella järjestyi 325 kesätyöpaikkaa nuorille, yhteensä 135:ssä seurassa ja seuratuokea jaettiin 555 200 euroa, kaikkiaan 44 seuralle.

Vuosi 2023 alkoi perinteisellä Hämeen Urheilugaalalla sekä uuden strategian v.2023–2026 käytännön toteutuksella. Strategian päälinjauksina näkyvät urheiluseurojen toimintaedellytysten turvaaminen, monipuolisen liikkumisen lisääminen yhteistyöllä ja HLU:n sisäisen palvelukyvyyn vahvistaminen.

HLU on ollut arvostettu yhteistyökumppani erilaisissa valtakunnallisissa toiminnoissa. Olemme antaneet asiantuntijalausuntoja muun muassa eduskunnalle, hallitusohjelmaan, opetus- ja kulttuuriministeriöön, aluehallintoviranomaisille, Olympiakomitealle, maakuntaliitoille sekä kunnille ja seuroille. Lisäksi HLU hallinnoi toimintavuonna 2023 lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa Lisää Liikettä -hanketta. Työtä tehdään

yhdessä muiden valtakuntamme Liikunnan aluejärjestöjen kanssa. Hankkeen tiimoilta järjestettiin 1 800 verkosto- ja kehittämistilaisuutta, joihin osallistui 13 300 henkilöä ympäri Suomen. HLU:n toiminnassa on entisestään korostunut hyvä yhteistyö kumppanien kanssa.

Toiminnallisesti tärkeinä asioina toimintavuosi sisälsi järjestettyjä kuntien viranhaltijapäiviä, yhteistyötä hyvinvointialueiden hallinnon kanssa sosiaali- ja terveystyön rajapinnassa, CIMO-yhteistyötä, yrityspalveluyhteistyötä ja osallistuminen muun muassa Kunnossa kassulle -hankevalmisteluun, jossa korostui yhteistyö puolustushallintomme kanssa. Aluejohtajamme toimi myös puheenjohtajana alueellisessa liikunta-neuvostossa, jossa vaikutettiin merkittäviin päätöksiin mm. alueellisessa liikuntapaikkarakentamisessa sekä moniin muihin liikunnan edunvalvontaa parantaviin hankkeisiin.

Kilpaurheilun vaikuttamistyön tuloksina 2023 voidaan todeta, että alueeltamme saavutti laajaa Suomen mestaruuden n. 150 urheilijaa. Ja upeita urheilutapahtumia järjestettiin jälleen useita. Mainittakoon esimerkkinä Jääkiekon MM-kilpailut, Biljardin EM-kilpailut, European Masters Games, joissa oli edustettuna lähes 30 lajia, salibandy Masters MM-kilpailut, karaten nuorten EM-kilpailut, SM-hiihdot ja koripallon MM-jatkokarsinnat.

Vuosi 2023 oli toimintaa täynnä ja paljon arki muodostui yhteistyöstä kuntien kanssa sekä erilaisista seuratoiminnan tukitehtävistä. Urheilujohtamisen seminaarikin onnistui. On tärkeä tiedostaa, että liikunta on vahva osa ja väline hyvinvointiin sekä elinvoimaan.

Haluan kiittää HLU:n loistavaa henkilökuntaa sekä kaikkia yhteistyökumppaneita vuoden 2023 aikana tehdystä hyvästä työstä. Kiitokset myös kaikille luottamushenkilöille. Aivan erityisesti lämmin ajatus loppuvuodesta edesmenneelle puheenjohtajallemme Hannu Sorolle, joka toimi tarmolla ja suurella sydämellä hämäläisen urheilun eteen aivan viimeiseen asti. Lepää rauhassa hyvä ystävä. Ja kiitos että olit.

Jatketaan yhdessä vahvaa tekemistä hämäläisen sportin eteen!

Jussi Viljanen

Varapuheenjohtaja

Hämeen Liikunta ja Urheilu (HLU) ry

2. Aluejohtajan yhteenveto

Hämeen Liikunta ja Urheilu (HLU) ry on liikunnan ja urheilun palvelu- ja kehittämysyksikkö, joka toiminnallaan edistää liikunnallista elämäntapaa. Käytännön työssä keskitymme paikallistasolla urheiluseurojen, kuntien (varhaiskasvatus, koulut ja oppilaitokset, liikuntapalvelut ja johto) sekä perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön

Toimintaamme ohjaa HLU oma strategia v. 2023–2026 sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tehty erillinen toiminnallinen tavoiteasiakirja. Käytännön työn sisällöt rakennetaan erityisesti paikallisista ja alueellisista tarpeista käsin. Liikunta on korostetusti meille kasvatuksen ja hyvinvointipolitiikan väline.

HLU on arvostettu ja haluttu yhteistyökumppani. Toimimme yli kunta- ja lajirajojen. Toimialueellamme asuu yli 700 000 ihmistä ja toimii 1 700 urheiluseuraa, joista kolmanneksella on toimintaa viikoittain.

Olemme alueellinen verkostoveturi. Toimimme koollekutsumana 21 eri ammattilaisten alueelliselle verkostolle, joissa on mukana n. 500 liikunnan ja kasvatustalon ammattilaista. Olemme lisäksi jäsenenä 36 alueellisessa/paikallisessa verkostossa, joissa toimii yhteiskunnan eri alan ammattihenkilöitä. Verkostotyömme kohdistuu mm. kuntien liikuntajohtoon, Harrastamisen Suomen mallin -koordinaattoreihin, varhaiskasvatuksen henkilöstöön, urheiluseurojen työntekijöihin

sekä liikuntaneuvonnan ja alueellisen terveyden edistäjiin.

Toteutimme alueellamme valtakunnallista Liikkuvat-kokonaisuutta, tavoitteena lisätä ihmisten liikkumista koko elinkaaren ajalle. Toteutimme alueellisesti valtakunnallisia suunnitelmia mm. pilotoimalla ja kouluttamalla sekä arvioimalla toimenpiteiden vaikuttavuuksia.

Vaikuttamistyömme kohdistui edistämään liikuntakasvatusta, kansanterveystyötä, urheiluseuratoimintaa, olosuhdetyötä sekä yhteisöllisyyden, vapaaehtoisuuden, vastuullisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

Tuotimme liikunnan yhteiskunnallisia perustelumateriaaleja ja viestimme niistä. Koostimme eduskuntavaalimateriaalia ehdokkaille ja osallistuimme liikuntaohjelmien sisältöjen laadintaan. Tuotimme liikunnan BKT-lukuja päättäjille, seuratoiminnan tukemisen perustelumateriaaleja kunnille, liikkumattomuuden kuntakohtaisia talouslukuja ja -vaikutuksia sekä vapaaehtoistyön taloudellista merkitystä kuvaavia laskentamalleja.

Johdimme 15 alueen, koko maassamme toteutettavaa Lisää liikettä -hanketta, jonka kokonaiskustannukset olivat n. 1,1 milj.€. Hankkeen myötä järjestettiin 500 verkosto- ja kehittämistilaisuutta, joissa oli 13 300 osallistujaa. Johdimme myös alueellista liikuntaneuvostoa vaikuttaen erityisesti alueen olosuhdeasioiden sekä kuntien liikunnan pilottihankkeiden kehittämiseen.

Valtakunnallisesti toimimme tiiviissä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen, Olympiakomitean sekä lajiliittojen kanssa. Alueelliset keskeiset kumppanimme ovat muut Liikunnan aluejärjestöt, aluehallintovirastot, maakuntaliitot sekä hyvinvointialueet. Osallistuimme myös urheiluakatemiatoimintaan, valtakunnalliseen Liikkuvat-kokonaisuuden ohjausryhmään, Hakametsä Sport Campus -hankkeen suunnitteluryhmään sekä hyvinvointialueiden useisiin asiantuntijaryhmiin.

Eryyisinä kehityskohteina olemme lisänneet tiedolla johtamista, vastuulliseen seuratyöhön panostamista, suunnitelmallista ja ajantasaista viestintää sekä digitalisaation entistä parempaa hyödyntämistä.

Koulutustarjottimemme sisältää lähes 60 koulutus- tai työpajakokonaisuutta. Toteutimme vuoden aikana 131 koulutusta, webinaaria ja seminaaria, joissa oli 3 000 osallistujaa. Koulutusyhteistyötä teimme kuntien, urheiluseurojen, aluehallintovirastojen, Varalan Urheiluopiston sekä Olympiakomitean kanssa.

Edistimme lasten ja nuorten liikuntaa paikallisesti Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu- sekä Liikkuva opiskelu -ohjelmien tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi autoimme kuntia Harrastamisen Suomen mallin (HSM) avustushaussa ja paikallisessa toteuttamisessa.

Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu- sekä Liikkuva opiskelu -työn sisältöjä olivat henkilökunnan ja oppilaiden koulutus, mentorointi, työpajat, verkostojen koordinointi, hyvinvoinnin edistäminen sekä alueellisen viestinnän toteutus.

Varhaiskasvatuksessa kohdensimme osaamisen lisäämistä erikseen johdolle ja operatiivisille toimijoille. Liikkuva Varhaiskasvatus -ohjelmaan on rekisteröitynyt Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä 411 yksikköä ja 25 kuntaa (74 %).

Liikkuva koulu -ohjelmaan on rekisteröitynyt 222 koulua (93 % alueemme kouluista) ja Liikkuva opiskelu -ohjelmaan 49 oppilaitosta (73 %). Harrastamisen Suomen malli toteutukseen tukea sai 31 alueemme kuntaa (90 % kunnista).

Liikuntailoon ja innostukseen tähtäävä Sporttikiertue tavoitti 4 500 lasta. Toimintamallin ideana on, että oppilaat järjestävät itse pop up -liikuntapäivän koulullaan HLU:n tuella. Tampereella toteutettiin Lupa liikkua ja harrastaa -tapahtumiin osallistui 1 700 lasta kokeilemaan seurojen tarjoamia liikuntamuotoja.

Seuratoiminnan osalta HLU oli toteuttamassa valtakunnallista Tähtiseura-laatujärjestelmää ja auditoimassa seuroja. Vuoden 2023 lopussa alueellamme on yhteensä 114 Tähtiseura-merkkiä.

Osallistuimme ja autoimme kuntavetoisia seuraparlamentteja, näin varmistamme suunnitelmallisen vuoropuhelun kuntien ja urheiluseurojen välillä. Osallistuimme valtion seuratuon valmistelutyöhön. Tukea sai alueellamme 44 seuraa, yhteensä 555 200 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön 210 000 €:n tuella pystyimme tarjoamaan 135 seuralle HLU-kesätyösetelin, joilla työllistettiin kaikkiaan 325 nuorta.

Sporttikortti-jatkoi seuratoiminnan tukemista harrastushakupalvelun kautta. Syksyllä tehtiin päätös luopua siitä nykymuodossaan vuoden lopussa.

HLU:n tuottamien seurojen palvelujen kysyntä kasvoi hallinnollisen, yhdistyslainsäädännöllisen sekä sopimuksellisen ja juridisen neuvonnan osalta. Keskeisimmät palvelumme ovat koulutus, asiantuntija-apu, tila-, väline- ja autovuokraus sekä toimisto- ja taloushallintopalvelut. Taloushallintopalvelujen volyymiin vaikutti koronan aiheuttamien tapahtumien väheneminen. Työkokonaisuuksia oli 113 kpl, 38 eri asiakasyhteisöä. Taloushallintopalveluiden käsittelemä liikevaihto kasvoi ollen noin 16 milj. €, vaikka tulojen osalta toteutui valitettava 8,5 %:n vähenemä. HLU:n kautta maksettiin kaikkiaan 8 845 palkkasuoritusta.

Terveysliikunnan osalta koordinoimme alueellista Liikuntaneuvonnan verkostoa, jossa oli mukana yli 40 ammattilaista. Liikunnan palveluketju toimii yli 60 %:ssa alueemme kunnista. Olimme liikunnan edustajana hyvinvointialueen Terveiden edistämisen -työryhmässä, hyvinvointisuunnitelmia ja -kertomuksia valmistelevalle asiantuntijaryhmässä sekä

SYDÄMEN ASIANA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN LIIKUNNAN AVULLA

Yhteistyö **Osallisuus**

LIIKUNNAN ALUEJÄRJESTÖT
 Vaikuttaa, verkottaa, lisää osaamista ja päivittäistä liikettä.
 Edistämme Liikkuvat-ohjelmakokonaisuuden paikallista toteuttamista.

S E U R A T O I M I N T A

VARHAIS-KASVATUS **ALA-KOULUT** **YLÄ-KOULUT** **LUKIOT 2. ASTE** **KORKEA-KOULUT TYÖIKÄISET** **IKÄ-IHMISET**

LIKKUVA VARHAISKASVATUS **LIKKUVA KOULU** **LIKKUVA OPISKELU** **LIKKUVA PERHE** **LIKKUVA AIKUINEN** **IKILIKKUJA**

liikunnanaluejarjestot.fi

järjestötoiminnan ja perhetyön toimintaryhmissä.

HLU:n toimialueelta Liikkujan Apteekki -verkostoon kuuluu 29 apteekkia. Liikkujan Apteekkeissa terveystoimintaa on tuotu apteekkien arkeen ja osaksi asiakasneuvontatilanteita. Toteutimme tilauksesta Buusti360-henkilöstön hyvinvointiohjelmaa pääosin oppilaitoksille ja kunnille. Vuoden aikana tehtiin kaikkiaan 1 500 kehonkoostumusmittausta osana liikunnan motivointityötä.

Kunnon kuntalainen -konseptia, esimerkillinen liikunnan edistäjä, toteutettiin 11:ssä kunnassa.

Hallinnoimme Pirkan Kierroksen tapahtumatoimistoa (hiihto, pyöräily, soutu ja hölkkä). Osana tätä toteutimme Suomen suurimman pyöräilytapahtuman Pirkan Pyöräilyn, johon osallistui lähes 3 000 polkijaa.

Hanketyössä olemme vahva toimija. Toteutimme alueellamme seitsemää hanketta.

Lisää liikettä varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, toiselle asteelle sekä harrastusmahdollisuuksien edistämistä kouluissa

Liikunnan aluejärjestöjen yhteinen valtakunnallinen hanke. Päämääränä on edistää liikuntamyönteistä toimintakulttuuria sekä fyysisen aktiivisuuden suositusten toteutumista varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa, lisäksi edistetään harrastamisen mahdollisuuksia koulupäivän yhteydessä.

Liikuttava Suomi

Edistää liikunnan aluejärjestön terveystoiminnan kehittäjän välityksellä alueellisesti Liikkuva aikuinen -ohjelman painopisteiden (Liikkuva työelämä sekä Liikunta-neuvonnan palveluketju -kokonaisuuksien) mukaisten toimenpiteiden toteutumista.

Vastuullinen Seuratoiminta (x.x.2023 asti)

Kehittää vastuullista seuratoimintaa eri osa-alueilla: turvallinen toimintaympäristö yhdenvertaisuus, tasa-arvo, ympäristöystävällisyys ja hyvä hallinto. HLU luo sisällöistä monistettavan mallin kaikkien seurojen hyödynnettäväksi. Moduulimaisesta mallista voi jokainen seura poimia hyödynnettäväksi osia omiin tarpeisiin.

Avoimet Ovet

Tavoitteena on tukea urheiluseuroja vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien harrastajien mukaan ottamisessa yhteistyössä mm. Paralympiakomitean kanssa.

RIVE-hanke (x.x.2023 asti)

Ryhmäytyminen, Itsensä tunteminen, vuorovaikutus ja elämäntaidot. Liikunnan aluejärjestöjen maahanmuuttajien kotouttamisen hanke.

EASMH (European Alliance for Sport and Mental Health)

EU-hanke, jossa liikuntaa pilotoidaan mielenterveys-työn edistämisen välineenä. HLU:n kansainvälisinä kumppaneina hankkeessa ovat mukana European Culture and Sport Organization – ECOS (Italia), Everton in the Community – EITC (Iso-Britannia), University of Campania (Italia), University of Constanta (Romania), European Platform for Sport Innovation – EPSI (Belgia) sekä European Psychiatric Association – EPA.

Harrastamisen Suomen mallin aluehanke

Hankkeen avulla pyritään samaan lisää urheiluseuroja mukaan HSM-toimintaan sekä lisäämään HSM-toimintaa ohjaavien ohjaajien osaamista.

Seurojen, kaupunkien ja kuntien lisäksi kumppaneinamme ovat toimineet mm. maakuntaliitot, Olympiakomitea, muut liikunta- ja kansalaisjärjestöt, Tampereen Urheilun Edistämiskeskus, UKK-instituutti, Varalan Urheiluopisto, alan eri yrittäjiä sekä valtion viranomaisista erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ja aluehallintovirastot (AVI). Osallistuimme myös alueemme kansanedustajatapaamisiin, Tampereen urheiluakatemian toimintaan sekä Pirkanmaan vaikuttajien kokoontumisiin.

Liikunta - kasvatuksen, kansanterveyden ja kansantalouden välineeksi

Tätä toivon ja tähän uskon – kiitos kumppanit!

Ari Koskinen

Aluejohtaja

3. Hallitus

- Toiminta- ja taloussuunnitelma 3 178 950,- (v. 2022: 2 963 405,-)
- Hallitusohjelma tavoitteet 2024–2027
- HLU 30v -juhlavuoden toteutus
- Liikkuvat-kokonaisuuden toteutus (elinikäinen liikunta-ohjelma)
- Seuroille ja kunnille tarjottavat palvelukokonaisuudet
- Vastuullisuusohjelman toteutus – turvallinen toimintaympäristö seuroissa
  - Hyvä hallinto
  - Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
  - Turvallinen toimintaympäristö
  - Kestävä kehitys
  - Antidoping / eettinen ohjeisto
- Henkilöstön koulutussuunnitelma
- Valtakunnallisen Lisää liikettä varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, toiselle asteelle sekä harrastusmahdollisuuksien edistämistä kouluissa -hankkeen hallinnointi ja toteutus
- Pirkan Kierros ja Pirkan Pyöräily organisointi- ja tavoitemallit
- Lausunnot:
  - Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoiteasiakirja
  - Liikuntaneuvoston jäsenvalinnat
  - AVI-työn kehittäminen/tulevaisuus

HLU:n hallitus v. 2023

Puheenjohtaja

Soro Hannu (5/6)

Varapuheenjohtajat

Asumaniemi Saila (5/6)

Viljanen Jussi (4/6)

Jäsenet

Asell Marko (3/6)

Hiilloskorpi Hannele (5/6)

Ikonen Aira (5/6)

Leppäniemi Pekka (3/6)

Mäkelä Timo (4/6)

Nikupeteri Jarmo (4/6)

Rantanen Jukka (4/6)

Talonen Harri (4/6)

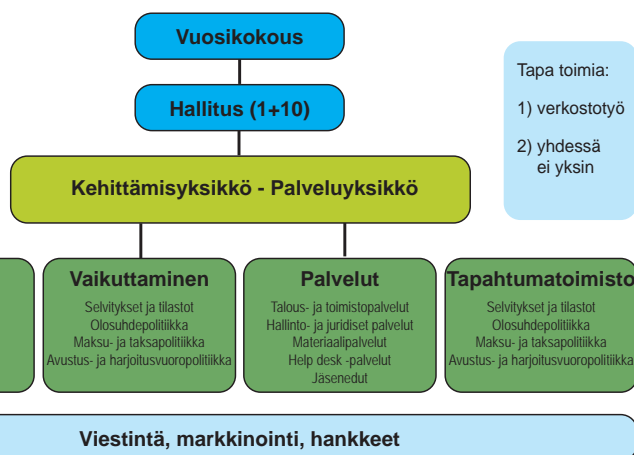
Varajäsenet

Räikkönen Jari (6/6)

Uusi-Ilkainen Marika (3/6)

- Kunnossa kassulle -hanke – kutsuntaikäisten kunto
- Hämeen Urheilugaalan palkintovalinnat
  - Vuoden Urheilija, Nuori Urheilija, Jäsenseura, Urheiluteko ja Elämänura
- Kehittämishankkeet 7 kpl
- Edustajien valinta Tampereen Urheilun Edistämisseätiöön
- Ansiomerkkien myöntämiset ja urheiluseurojen muistamiset
- Jäsenetujen vahvistaminen
- Tontinjalostushanke
- Urheilukortti Oy

HLU ORGANISAATIO 2023

Tapa toimia:
1) verkostotyö
2) yhdessä ei yksin

HLU:n kevätkokous pidettiin Kauppi Sports Cente-
rissä 2.5.2023, 13 osallistujaa. Syyskokous toteutettiin
16.11.2023 Puistotornissa Tampereella, osallistujia 16.
Kokouksen yhteydessä pidettiin miniseminaari aiheena
Liikkumattomuuden syyt ja kustannukset.

Aluejohdon päivät toteutuivat Joensuussa 9. –11.2.,
mukana kaikkien 15 Liikunnan aluejärjestön johto.

4. Lasten ja nuorten liikunta

HLU toimii lasten ja nuorten liikunnan asiantuntija Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä. Painopisteenä ovat varhaiskasvatuksen, koulu- ja opiskelupäivän liikunnallistaminen sekä harrastusmahdollisuuksien edistäminen koulupäivän yhteydessä. Myös perheiden liikkuminen on noussut tärkeäksi kehittämiskohteeksi. Tärkeimpinä välineinä toiminnassa on koulutus, kohtaamiset ja viestintä. Toiminta perustuu lähellä toimijaa tapahtuvaan kehittämiseen, yhteistyöhön ja verkostoihin. Yhteistyötä tehdään aluehallintoviraston, Liikkuvat -kokonaisuuden, Suomen harrastamisen mallin yhteyspisteen, Olympiakomitean sekä muiden järjestöjen kanssa.

Tavoitteet

Varhaiskasvatus ja perheet

- Liikkuva varhaiskasvatus- ja Liikkuva perhe -ohjelmien paikallinen ja alueellinen edistäminen.
- Varhaiskasvatuksen henkilökunnan liikuntaosaamisen ja hyvinvoinnin lisääminen.
- Liikkumisen lisääminen perheiden arjessa.

Kouluvuosien liikunnallistaminen

- Liikkuva koulu -ohjelman paikallinen ja alueellinen edistäminen.
- Koulun henkilökunnan liikuntaosaamisen ja hyvinvoinnin lisääminen.
- Välituntiliikunnan ja oppilaiden järjestämien liikuntatahtumien edistäminen.

Lasten ja nuorten harrastustoiminta (Harrastamisen Suomen malli)

- Harrastamisen Suomen mallin edistäminen paikallisesti ja alueellisesti.
- Yhdenvertaisuuden ja turvallisen toimintaympäristön edistäminen koulupäivän yhteydessä tapahtuvassa harrastustoiminnassa.
- Sporttikortti-harrastushakupalvelun hyödyntäminen Harrastamisen Suomen mallin tunnettavuuden lisäämisessä perheille.

Opiskeluvuodet

- Liikkuva opiskelu -ohjelman paikallinen ja alueellinen edistäminen.
- Oppilaitosten henkilökunnan sekä opiskelijoiden liikuntaosaamisen lisääminen ja hyvinvointi.

Toteutus

Valtakunnallinen Lisää liikettä varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, toiselle asteelle sekä harrastusmahdollisuuksien edistämistä kouluissa -hanke

HLU koordinoi 15:n Liikunnan aluejärjestön yhteistä valtakunnallista Lisää liikettä -hanketta. Kehittämistyön päämääränä on edistää liikuntamyönteistä toimintakulttuuria sekä fyysisen aktiivisuuden suositusten toteutumista varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Jokainen Liikunnan aluejärjestö toteutti hanketta omalla alueellaan omien suunnitelmien mukaan. Hanke koostui mm. päättäjätapaamisista, verkostotyöstä, sparrauksista, koulutuksista, viestinnästä, erilaisista kampanjoista sekä kehittämistyöstä. Valtakunnallisesti hankekaudella (1.3.2023–29.2.2024) erilaisiin tilaisuuksiin osallistui 72 785 henkilöä, 2 397 eri tilaisuudessa.

LISÄÄ LIIKETTÄ

Liikunnan aluejärjestöt

**LISÄÄ
LIIKETTÄ**

Liikunnan aluejärjestöt

2023

Jekku-jäsenen seikkailuviikko tavoitti

60 000 LASTA

1 213 PÄIVÄKOTIA

14 486 KASVATTAJAA

**VAMOS
VÄLKÄLLE!**

2 315

oppilasta osallistui Vamos Välkälle! -koulutukseen

Sumeneeko ajatus? – Liike freesaa! -toimintapäivä II-asteelle. Kohdattuja

opiskelijoita **5 367** ja opettajia **1 280**

**SUMENEENKÖ
AJATUS?**

**LIIKE
FREESAA!**

216 verkostotilaisuutta, joissa mukana **2 352** osallistujaa

1 544 kehittämis- ja sparraustilaisuutta, joissa **13 246** osallistujaa

118 tilaisuutta perheille **30 679** osallistujaa

Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee hanketta

Ystävät Liikkeelle -alueseminaari kokosi Tampereelle hienon joukon varhaiskasvatuksen, peruskoulun ja toisen asteen lasten ja nuorten liikuttajia. Alueseminaarit olivat useamman Liikunnan alujärjestön ja paikallisen AVI:n yhteistyötä.

Varhaisvuodet ja perheet

Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelman tavoitteena on liikuntamyönteisen toimintakulttuurin kehittäminen varhaiskasvatuksessa. HLU, osana Lisää liikettä -hanketta, edisti ohjelman toteuttamista omalla alueellaan kuntien ja yksiköiden tarpeiden mukaisesti. Toimijoita sparrattiin kehittämistyössä sekä liikunnallisen elämäntavan paikallisavustuksen haussa.

Verkostot kokoontuivat aktiivisesti. Verkostojen kautta on luotu toimivaa yhteistyötä kuntien kanssa. Verkostojen teemat ovat liittyneet mm. vertaistukeen, kasvattajien työhyvinvointiin, perheiden osallisuuteen ja motorisiin taitoihin.

Motoriset taidot -työpaja oli hankekauden uusi maksuton tukipalvelu. Työpaja herätti ilahduttavasti kiinnostusta sekä kunnissa että yksittäisissä yksiköissä. Koulutusten määrä ei ole palautunut pandemiaa edeltäviin lukuihin, mutta hiljalleen määrät ovat nousemassa. Perhepäivähoitajat huomioitiin tarjoamalla uusi koulutussisältö.

Liikunnan aluejärjestöjen valtakunnallisen Jekku-jäsenen kampanjan

kolmas vuosi tarjosi uusia materiaaleja varhaiskasvatuksen käyttöön. Ne pohjautuivat nyt motoristen taitojen kehittämiseen. HLU:n alueella Jekku-jänö on hienosti käytössä. Kaikki Jekku-jänön materiaalit ovat vapaasti jaossa Liikunnan aluejärjestöjen nettisivuilla. Jekku-jänön kampanja toteutetaan osana Lisää liikettä -hanketta. Osana hanketta toteutettiin Ohjaten onnistumisiin -webinaari varhaiskasvattajille, jota markkinoitiin aktiivisesti myös HLU:n toimesta ja alueelta osallistujia olikin mukana 78 hlö.

Varhaiskasvatuksen viestintä on ollut aktiivista ja sitä on hyödynnetty laajasti ja monipuolisesti. Välineinä ovat toimineet säännölliset uutiskirjeet, Hämeen Sportti -lehti, sosiaalinen media sekä sähköpostiviestit.

Perheliikunnan edistäminen on ollut painopisteenä useamassa alueen kunnassa. Liikkuva perhe -ohjelma on tuottanut perheliikunnan edistämiseen materiaaleja sekä toteuttanut yhdessä alueiden kanssa halukkaille kunnille Liikkuva perhe -työpajaa. Keväällä toteutettiin yhdessä työpajat Sastamalassa ja Ikaalisissa. Perheliikunnan edistämisen ja perheiden osallisuus oli aktiivisesti esillä myös sparrauksissa ja verkostoissa. HLU järjesti Tampereen kaupungin kanssa perheliikuntatahtuman ja oli mukana kolmessa muussa perheliikuntatahtumassa. Kunnissa vierailtiin avoimen varhaiskasvatuksen kerhoissa toteuttamassa liikuntatuokioita ja kertomassa perheille liikkumisen merkityksestä.

Vamos Välkälle! -koulutus peruskoulun 4.-6. luokkalaissille opettaa innostamaan ja liikuttamaan koulukavereita.

Koulu- ja opiskeluvuodet ja harrastamisen edistäminen

Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu -ohjelmien tavoitteena on liikunnallisemmat ja viihtyisämmät koulu- ja opiskelupäivät. HLU, yhtenä Lisää liikettä -hankkeen toteuttajana, tarjosi alueellisesti liikkuville kouluille ja kunnille asiantuntija-apua sparrauksen ja koulutustoiminnan kautta liikkuvamman toimintakulttuurin toteutukseen sekä toiminnan jatkuvuuden ylläpitämiseen.

Peruskouluissa painopisteenä oli välituntiliikunnan ja harrastamisen Suomen mallin edistäminen. HLU toteutti Välkäri-koulutuksia sekä pilotoi uuden Vamos Välkälle! -koulutuksen seitsemällä koululla.

Vuonna 2023 HLU tavoitti ison määrän alueensa lukioita ja järjesti Sumeneeko ajatus? Liike freesaa -kiertueen. Loppuvuodesta päätettiin yhdessä Tampereen Seutukunnan kanssa lähteä hakemaan ESR-rahoitusta 2. asteen liikunnallistamiseen.

Harrastamisen kuntakoordinaattoriverkosto kokoontui aktiivisesti. Tapaamisia järjestettiin vuoden aikana kolme yhteistyössä aluehallintoviraston kanssa.

HLU oli mukana sparraamassa kuntia avustushakemusten sisällön suunnittelussa. Yhteistyössä Olympiakomitean

Sumeneeko ajatus? - Liike freesaa -koulutukset toisen asteen oppilaitoksille on luotu lisäämään opiskelijoiden fyysistä aktiivisuutta opiskelupäivien aikana ja virkistämään ajatuksia.

kanssa edistettiin lasten laadukasta harrastamista Lasten Liike -toimintamallin avulla. Tampereen kaupungin kanssa jatkettiin yhteistyötä läpi vuoden, tavoitteena laadukas ja monipuolinen harrastustoiminta koulupäivän jälkeen ja aktiivinen välituntiliikunta kouluissa. Syksyn harrastusviikolla HLU toteutti yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa, kolme Lupa liikkuu ja harrastaa -tapahtumaa.

HLU järjesti peruskouluille Sporttikiertueen keväällä ja syksyllä. Toimintamalli ideana on, että oppilaat järjestävät itse pop up -liikuntapäivän koululaan HLU:n tuella. Kiertue on HLU:n vakiintunutta toimintaa ja se järjestetään vuosittain toukokuussa. HLU oli mukana Ylöjärven koululaistapahtumissa tuottamassa oppilaille monipuolista liikuntaa.

Kevään ja syksyn Sporttikiertueilla oppilaat toteuttivat itse pop up -liikuntapäivän omalla koulullaan.

Tulokset

- Kuntatasolla Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan on ilmoittautunut mukaan 25 HLU:n kuntaa (74 % kunnista) sekä 411 varhaiskasvatuksen toimipistettä, perhepäivähoidon tiimiä ja avointa varhaiskasvatuksen toimipaikkaa.
- Liikkuva koulu -ohjelmaan on rekisteröitynyt 222 koulua (93 % alueen kouluista).
- Liikkuva opiskelu -ohjelmaan on rekisteröitynyt 30 lukiota (73 % lukioista), 16 ammattikoulua (73 % ammatikouluista) ja 3 korkeakoulu (75 % korkeakouluista).
- Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä 31 kuntaa on saanut tukea Harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen. Kuntia sparrattiin aktiivisesti mallin toteuttamisessa.
- Varhaiskasvatuksen ja harrastamisen verkostoissa on ollut hyvin osallistujia ja niistä saatu palaute on ollut positiivista.
- Valtakunnallinen Jekku-jänö kampanja liikkutti lapsia alueella runsaasti.
- Koulutuksia on toteutettu onnistuneesti etupäässä tilauksesta.
- Sporttikiertue liikkutti n. 4 500 peruskoululaista 12 koululla.
- Tampereen kaupungin Lupa liikkuu ja harrastaa -tapahtumissa liikkui yli 1 700 nuorta.
- Onnistuneet Liikunnan alueseminaarit (kaikki kohde-ryhmät) useamman vuoden tauon jälkeen Tampereella (yhdessä LSAVI, HLU, PLU, Kepli ja Kesli) ja Helsingissä (yhdessä ESAVI, HLU, ESLU, PHLU, Kymli ja EKLU).

5. Aikuis- ja terveystoiminta

HLU:n pysyvänä tavoitteena on aikuisväestön ja ikääntyvien terveyttä ja hyvinvointia lisäävän liikunnan edistäminen ja kehittäminen alueellamme eri osajien kanssa. Yhteistyötä tehdään eri verkostoissa muun muassa valtakunnallisten toimijoiden ja -liikuntaohjelmien sekä alueemme eri hallinnonalojen, hyvinvointialueiden, kansanterveysjärjestöjen, urheiluseurojen ja yhdistysten kanssa. Kehittämistyötä tehdään myös hanketoiminnan avulla kansallisesti ja kansainvälisesti.

Tavoitteet

Liikkuva Aikuinen

- Valtakunnallisen Liikkuva Aikuinen -ohjelman tavoitteiden edistäminen Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä.
- Liikuntaneuvonnan laadun, toteutumisen ja saavutettavuuden edistäminen alueemme kunnissa.
- Terveystensä kannalta riittävästi liikkuvien työikäisten määrän lisääminen ja kansalaisten välisten terveyseroja vähentäminen sekä liikunnan merkityksen lisääminen hämäläisten elämässä ja arjessa koko elinkaarella.
- Yhteistyön kehittäminen muiden alueellisten aikuis- ja terveystoiminnan kehittämistoimintaa tekevien järjestöjen ja toimijoiden kanssa Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä.
- Myötävaikuttaa Liikkujan Apteekkien määrän lisääntymiseen alueellamme.
- Toteuttaa ja kehittää Suomen suurinta pyöräilytapahtumaa Pirkan Pyöräilyä osana Pirkan Kierrosta.

Työyhteisöliikunta - Buusti360

- Työyhteisöliikuntaan ja sitä kautta työhyvinvointiin panostamisen edistäminen julkisella ja yksityisellä sektorilla liikunnan aluejärjestöjen yhteisen Buusti360 -hyvinvointiohjelman kautta.
- Pirkanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman sisältöihin ja tavoitteisiin vaikuttaminen liikunnan asiantuntijana.
- Pyrimme vaikuttamaan erityisesti varhaiskasvatukseen sekä oppilaitosten työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Aikuis- ja terveystoiminta seuratoiminnassa

- Urheiluseurojen ja muiden toimijoiden aktivoiminen harrasteliikunnan kehittämisessä kaikille ikäryhmille.
- Erilaisten liikuntapalveluiden saavutettavuuden edistäminen mahdollisimman monelle kohderyhmälle.

Toteutus

Liikkuva Aikuinen

HLU toimi verkostoveturina Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen alueellisessa Liikuntaneuvonnan verkostossa, joka kokoontui vuoden 2023 aikana kolme kertaa. Verkostossa oli mukana kaupunkien ja kuntien hyvinvointikoordinaattoreita ja liikuntaneuvoja sekä toimijoita myös Liikkujan Apteekkeista ja muista järjestöistä. Mukana verkostossa oli myös toimialueen hyvinvointialueen edustajat. Verkostossa oli mukana reilut 40 henkilöä ja se toimi aktiivisesti myös tapaamisten välillä. Liikuntaneuvonnan palveluketjujen edistäminen alueen kunnissa yhteistyössä uusien hyvinvointialueiden kanssa

Kaikkien aikojen ensimmäinen valtakunnallinen Liikuntaneuvonnan seminaari Tampereella sai odotettuakin suuremman suosion.

on yksi HLU:n aikuis- ja terveystiikunnan painopisteistä. Tässä työssä on tehty myös tiivistä yhteistyötä valtakunnallisen Liikkuva aikuinen -ohjelman kanssa. HLU oli paikallisena kumppanina mukana järjestämässä ensimmäistä valtakunnallista liikuntaneuvonnan seminaaria Tampereella. Seminaari oli loppuunmyyty.

LIKKUVA AIKUINEN

Vuoden 2023 aikana tehtiin kahdeksan aikuis- ja terveystiikunnan kehittämiseen liittyvää kuntakäyntiä (Tammela, Tampere, Pirkkala, Ikaalinen, Parkano, Virrat, Ruovesi ja Loppi), joissa keskusteltiin kuntien kanssa mm. Liikkuva aikuinen -ohjelman painopisteitä, erityisesti liikuntaneuvontaa koskevia asioita. Lisäksi kuntakäyntien sisältönä on ollut kuntien oman henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen sekä hyvinvointialueiden ja kuntien liikunnan edistämiseen liittyvät yhdyspinnat.

Yhteistyötä Liikkujan Apteekkien kanssa jatkettiin. Vuonna 2023 toteutettiin Liikkujan Apteekkien pyynnöistä yhteisiä kehonkoostumusmittaustapahtumia. Niitä järjestettiin mm. Tampereella, Mänttä-Vilppulassa ja Turungissa. Mittauspäivät onnistuivat hyvin, tarjolla oli kehonkoostumusmittausta, puristusvoimamittausta ja Liikkuva aikuinen -ohjelman materiaaleja. Liikkujan Apteekkeja on tällä hetkellä HLU:n toimialueella yhteensä 29 kpl.

HLU viesti aktiivisesti erityisesti Liikkuva aikuinen -ohjelman liikuntaneuvontaan sekä liikkuvaan työelämään liittyvistä kampanjoista ja webinaareista alueen toimijoita. Aikuisliikunnan uutiskirjeen toteutus käynnistyi.

Työyhteisöliikunta - Buusti360

Buusti360 on Liikunnan aluejärjestöjen yhteinen työyhteisöliikunnan edistämisen brändi. Hyvinvointiohjelman avulla on edistetty työyhteisöliikuntaa erityisenä painopisteenä kuntatyönantajat ja alueemme isot oppilaitokset. HLU toimii yhdessä Etelä-Suomen Liikunnan ja Urheilun kanssa työyhteisöliikunnan

alueellisen verkoston veturina. Verkosto kokoontui vuoden 2023 aikana kaksi kertaa. Verkostossa ovat mukana HLU:n alueelta mm. Tampereen ja Hämeenlinnan kaupungit sekä Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa aloitettiin myös avoimet henkilöstön ja opiskelijoiden mittaustapahtumat. Tapahtumat ovat saavuttaneet hyvän suosion ja niitä lisätään tulevaisuudessa. Lisäksi toteutettiin laajat hyvinvointimittaukset Ikaalisten kaupungin henkilöstölle ja Tammelan kunnan varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Työhyvinvointiluentoja toteutettiin mm. Pirkkalan ja Parkanon kaupunkien sekä Lopen kunnan henkilöstölle.

HLU omistaa InBody 770 -kehonkoostumuksen mittaustalaitteen. InBody-mittauksia tehtiin yritysten ja kuntien työntekijöille sekä kuntien tapahtumissa kaikille kiinnostuneille. Vuonna 2023 HLU:n omissa ja yhteistyökumppaneiden mittaustapahtumissa mitattiin n. 1 500 henkilöä yli 20 eri tilaisuudessa tai tapahtumassa. Yhteistyökumppaneina oli kuntia, Liikkujan Apteekkeja sekä urheiluseuroja. Lisäksi HLU vuokrasi laitetta useampiin kuntien niiden itse toteuttamiin mittaustapahtumiin, joissa mitattiin yli 500 henkilölle. Mittauksia tehtiin myös muutamissa yrityksissä lähinnä Tampereen alueella.

SAT (Suomen aktiivisen työpaikka) -kartoitus toteutettiin Vakuutusyhtiö Pohjantähdelle, joka oli mukana valtakunnallisessa urheilugaalassa Suomen Aktiivisin työpaikka -kilpailun finaaliassa.

Aikuis- ja terveystiikunta seuratoiminnassa

HLU viesti aktiivisesti eri kanavissa aikuis- ja terveystiikunnan tulevaisuuden mahdollisuuksista seuratoiminnassa. Työikäisten ja erityisesti ikääntyvien liikuttamisessa on paljon uusia mahdollisuuksia myös urheiluseuroille tulevaisuudessa. Seuratoimijoille järjestettiin seurahallinnon koulutuksia sekä avoimena että tilauskoulutuksina, lisäksi seuroille tarjottiin neuvonta-apua seuratoimijoiden tapaamisilla sekä puhelin- ja sähköpostineuvonnalla. HLU järjesti TJ- ja seuratoimijataapaamisia, sekä hankeverkostoja, joissa seuratoimijat pääsivät vaihtamaan hyviä käytänteitä myös aikuis- ja terveystiikunnan osalta.

Aikuis- ja terveystiikunnan erilaisissa alueellisissa verkostoissa ja tilaisuuksissa HLU pyrki nostamaan esiin seuratoiminnan tärkeyttä kansalaisten liikuttajana ja merkittävänä osana erilaisia liikunnan ja ennaltaehkäisevän terveydenhuollon palveluketjuja niin kunnissa kuin hyvinvointialueilla. Seurojen rooli liikuttajana on merkityksellinen kaikissa alueen kunnissa mm. osana liikuntaneuvonnan palveluketjuja.

Vuonna 2023 yksi keskeinen teema oli seuratoiminnan vastuullisuuden eri osa-alueet. Erityisesti haluttiin korostaa erilaisten ryhmien mahdollisuuksia osallistua liikuntaan ja seuratoimintaan. Sosiaalisen vastuun merkitystä

räilyllä, Pirkan Soudulla ja Pirkan Hölkällä on omat järjestelytoimikuntansa, jotka vastaavat tapahtumien suunnittelusta ja toteutuksesta. HLU tuotti osatapahtumille erilaisia palveluita sopimuksen mukaan ja markkinoi niitä osana liikkeen lisäämistä.

Pirkan kierros koostuu neljästä osatapahtumasta: Pirkan Hiihto (90 km), Pirkan Pyöräily (217 tai 134 km), Pirkan Soutu (25 tai 35 km) ja Pirkan Hölkä (33 km). Suoritettuaan kaikki neljä täysmittaista tapahtumaan saman vuoden aikana, henkilö nimetään Pirkan Kiertäjäksi.

korostettiin erityisesti osana kansainvälistä EASMH-hanketta, jossa yhdistettiin liikuntaa ja mielenterveyttä.

Pirkan Kierros / Pirkan Pyöräily

Vuonna 2023 HLU oli osaltaan mukana järjestämässä perinteisen Pirkan Kierroksen kuntoilutapahtumia. HLU:n oma tapahtuma, Pirkan Pyöräily sekä Pirkan Yöpyöräily, pyöräiltiin 46. kerran. Maaliin tapahtumissa polki lähes 3 000 pyöräilijää. Tapahtuma on edelleen Suomen suurin yksittäinen pyöräilytapahtuma. Pirkan Pyöräilyllä on oma järjestelytoimikunta, jonka puheenjohtajana toimii HLU:n aikuis- ja terveysliikunnan kehittäjä. HLU:n henkilökunnan rooli tapahtuman järjestelyissä kasvoi merkittävästi edellisvuosiin verrattuna. Jokaisella osatapahtumalla eli Pirkan Hiihdolla, Pirkan Pyö-

Kunnan Kuntalainen

HLU:n kehittämää Kunnan Kuntalainen -palkitsemisjärjestelmää toteutettiin yhteistyössä kuntien liikuntatoimien kanssa. Kunnan Kuntalaisen palkitsemisella halutaan parantaa liikunnan edellytyksiä kunnissa ja lisätä kunto-, harraste- ja terveysliikunnan arvostusta paikkakunnalla. Kunnan Kuntalainen on henkilö tai yhteisö, joka omalla esimerkillään edistää liikunnan harrastamista ja muita terveitä elintapoja. Vuonna 2023 Kunnan Kuntalainen palkittiin 11 alueemme kunnassa.

EASMH-hanke

HLU oli kumppanina mukana kansainvälisessä Erasmus + Sport rahoitteisessa European Alliance for Sport and Mental Health -hankkeessa. Tavoitteena hankkeessa oli lisätä liikunnan ja urheilun parissa toimivien tietoa ja osaamista mielenterveydestä sekä edistää koulutuksella eri liikuntatoimijoiden valmiuksia kuntouttavan liikunnan toteuttamiseen eri ympäristöissä.

Hankkeessa koulutettiin kaksi valmentajaa kuntouttavan liikunnan ohjaamiseen ja toimintaa pilotoitiin mielenterveys-

Pirkan kierroksen osatapahtumat

Omat tapahtumat

46. Pirkan Pyöräily 11.6. 2 500 osall.
Pirkan Yöpyöräily 16.6. 350 osall.
Yht. 2 850

Yhteistyötapahtumat:

67. Pirkan Hiihto Kangas-Pirkka 5.3. 932 osall.
Reppuhiihto 11.3. 87 osall.
Yht. 1 019

45. Pirkan Soutu 29.7. 530 osall.
Retkisoutu 5.8. 50 osall.
Yht. 580

53. Pirkan Hölkä 1.10.
Talkoohölkä 8.10.
Yht. 900 osall.

Yht. 5 350 osallistumiskertaa kaikissa Pirkan Kierroksen tapahtumissa v. 2023
Pirkan Kiertäjiä 143 (39 ensikertalaista)

Kunnan Kuntalaiset 2022 (jaettu 2023)

Ahlqvist Anne	Loppi
Alaspää Minna	Jokioinen
Hakala Hannu	Orivesi
Kenttäaho Ari	Tammela
Koukkula Petri	Riihimäki
Kyläyhdistys Puhuri ry	Mänttä-Vilppula
Laine Seppo	Hattula
Luopioisten Ulkoilukylä -projekti	Pälkäne
Niskanen Veijo	Valkeakoski
Simola Ritva	Forssa
Vammalan Retkeilijät ry	Sastamala

kuntoutujille kahdessa liikuntaryhmässä yhteistyössä Sopimusvuori ry:n ja Nokian kaupungin mielenterveyspalveluiden kanssa.

HLU:n paikallisina kumppaneina hankkeessa olivat mm. Sopimusvuori ry:n Näsinkulman klubitalo sekä Nokian kaupungin mielenterveyspalvelut. Kansainvälisinä kumppaneina hankkeessa ovat mukana European Culture and Sport Organization – ECOS (Italia), Everton in the Community – EITC (Iso-Britannia), University of Campania (Italia), University of Constanta (Romania), European Platform for Sport Innovation – EPSI (Belgia) sekä European Psychiatric Association – EPA. Hankekausi oli 1.1.2021–31.12.2023.

EASMH hanketapaamisessa päästiin kohtaamaan kasvusten.

Tulokset

- Liikunnan palveluketju toimi HLU:n toimialueella yli 50 % kunnista prosessimuotoisena ja poikkihallinnollisena.
- Liikkujan Apteekkeja HLU:n toimialueella oli 29.
- HLU:n koordinoimassa alueellisessa liikuntaneuvonnan verkostossa oli edustettuna reilusti yli puolet alueen kunnista ja useita muita järjestöjä (verkoston tapaamiin osallistui n. 40 eri ammattilaista).
- InBody-kehonkoostumusmittauksia tehtiin yhteensä noin 1 500 henkilölle useissa eri tilaisuuksissa.
- Työhyvinvointi -luentoja, -työpajoja ja erilaisia mittauksia toteutettiin usean kunnan henkilöstölle.
- HLU on vakiinnuttanut roolinsa liikunnan asiantuntijana Pirkanmaan hyvinvointialueen johtamissa alueellisissa terveyden edistämisen asiantuntijatyöryhmissä.
- Pirkan Pyöräilyn osanottajamäärä kasvoi edellisvuodesta: lähes 3 000 osallistujaa neljällä eri reittivaihtoehdolla – Suomen suurin pyöräilytapahtuma.
- Uutta yhteistyötä jatkettiin mielenterveys kuntoutujiin liikuttamisessa kansainvälisen hankekumppanuuden kautta, myös paikallista yhteistyötä vahvistettiin mm. tiiviillä yhteistyöllä Sopimusvuori ry:n ja Ilves jalkapallon kanssa.

6. Seuratoiminta

HLU:n pysyvä tavoitteena on kasvattaa toiminnallisesti, laadullisesti ja monipuolisesti toimivien seurojen määrää alueella. Tämän saavuttamiseksi HLU:n seurapalveluiden keskeisinä toimina on vaikuttaa seurojen hallinnolliseen toimivuuteen ja suunnitelmallisen seuratoiminnan kehittämiseen sekä laadukkaan valmennuksen kehittämiseen.

Tavoitteet

- Seuratoiminnan vaikuttavuuden varmistaminen.
- Yhdenvertaisuuden ja turvallisen toimintaympäristön edistäminen seuratoiminnassa.
- Lasten liikunnan lisääminen seuroissa.
- Seuroissa toimivien osaamisen lisääminen.
- HLU:n tunnettuuden ja arvostuksen lisääminen urheiluseuroissa.
- Tehdä tunnetuksi ja toteuttaa valtakunnallisen VOK I-tason koulutuksia sekä muita ohjaajakoulutuksia lasten ja nuorten valmentajille ja ohjaajille.
- Auttaa seuroja tuottamaan valtakunnan keskiarvoa enemmän kansallisesti ja kansainvälisesti menestyviä urheilijoita.
- Urheilun ja opiskelun parempi yhdistäminen.

Toteutus

Seuratoimijoille järjestettiin seurahallinnon koulutuksia sekä avoimena että tilauskoulutuksina, lisäksi seuroille tarjottiin neuvonta-apua seuratoimijoiden tapaamisilla sekä puhelin- ja sähköpostineuvonnalla. HLU järjesti TJ- ja seuratoimijataapaamisista sekä hankeverkostoja, joissa seuratoimijat pääsivät vaihtamaan hyviä käytänteitä. Verkostot järjestettiin paikan päällä, tällöin ne ovat vaikuttavampia ja keskustelua syntyy enemmän.

Seuran hallinnon koulutusten lisäksi seurojen laadukasta valmennusta kehitettiin järjestämällä valmentaja- ja ohjaajakoulutuksia. Alueiden yhteisen VOK-I koulutuskokonaisuuden uusia sisältöjä toteutettiin alueella sekä etänä että lähikoulutuksina. VOK-I kokonaisuuden lisäksi toteutettiin laajasti muita valmentaja- ja ohjaajakoulutuksia. Tarjontaa oli paljon aloitteleville ja harrasteliikuntaa järjestäville ohjaajille sekä erilaisia teemasisältöjä kuten hätäensiapu-koulutus.

Yhteistyössä lajiliittojen kanssa tehdyissä Tähtiseura-auditoinneissa kohdattiin myös seuroja. Tähtiseura-auditointiin on tullut jo useita uusinta-auditointeja (auditoitu Tähtiseurana kolme vuotta sitten), joiden tekemisessä uusi järjestelmä on todettu hyväksi. Kokonaan uusi lajikin saatiin mukaan Tähtiseura toimintaan, kun HLU:n alueella auditointiin ensimmäinen Suomen Kendoliiton seura.

Sporttikortti jatkoi seuratoiminnan tukena seurahakupalvelun ja erilaisten esittelytapahtumien merkeissä. Sporttikortin jatkosta päätettiin kuitenkin luopua vuoden 2023 päätteeksi, koska vastaavia hakukoneita on tullut useita. Esimerkiksi Olympiakomitean Suomisportin sporttihaku-palvelu on lähes vastaavanlainen ja valtakunnallinen.

Eniten seurakontakteja syntyi koulutuksissa, verkostotapaamisissa ja auditoinneissa. Seurojen yhteydenotoista suurin osa koski seuran hallintoa kuten mm. yhdistyslakia, työnantajana toimimista sekä verotusta.

Tähtiseura-auditoinnit on hyvä paikka kohdata seuroja ja tutustua monipuolisesti niiden toimintaan.

Tähtiseura-auditoinnit

Aulanko golf
Fudo Kamae
Hämeen moottorikerho
Hämeenlinna Cheer Team
Kalpaveljet
Kamoke
Koijärven kunto
SK Kangasala
Tampereen Pursiseura
YMCA Koripallo

Hankkeet

Vuoden 2022 syksyllä käynnistetty Seuratoiminnan vastuullisuushanke saatiin päätökseen 2023 syksyllä. Hanke kohdistui lasten ja nuorten turvallisen liikuntaharrastuksen edistämiseen, jossa pilottiseuroina mukana oli kolme alueemme seuraa: Elixiria Sport, Hämeenlinnan Jalkapalloseura ja LeKi Yleisurheilu. Hankkeen perustavoitteena oli vastuullisen seuratoiminnan lisääminen ja erityisenä painopistealueena turvallisen toimintaympäristön kehittäminen seuratoiminnassa. HLU teki hankkeessa käsitellyistä sisällöistä vastuullisuuskoulutuksen, jonka avulla vastuullisuus asiaa saadaan vietyä eteenpäin laajalle seuratoimijajoukolle. Pilottikoulutus pidettiin syyskuun 2023 lopulla.

HLU on mukana Harrastamisen Suomen mallin (HSM) aluehankkeessa. Hankkeen avulla pyritään samaan lisää urheiluseuroja mukaan HSM-toimintaan sekä lisäämään HSM-toimintaa ohjaavien ohjaajien osaamista.

Hankkeen avulla on startattu oma verkosto HSM-toiminnassa mukana oleville seuroille ja rakennettu koulutuspolkua. Koulutuspolulla on myös HLU:n toimesta rakennettu kokonaan uusi sisältö: Kun lapsi haastaa liikuntaharrastuksessa -työpaja.

Tämän lisäksi HLU on mukana Paralympiakomitean Avoimet ovet -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on tukea urheiluseuroja vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien harrastajien mukaan ottamisessa. Liikunnan aluejärjestöt järjestävät seuroille alueellisia verkostoitumistilaisuuksia kahdesti vuodessa.

HLU oli mukana aluejärjestöjen yhteisessä RIVE-hankkeessa, jonka avulla pyritään kehittämään maahanmuuttajien kotouttamista liikunnan avulla. Hanke päätettiin keväällä Liikunta yhteisenä kielenä seminaariin.

Avoimet ovet

Maro Anttila

Saga Vanninen

Maisa Kuusikko

Suomen Jääkiekkoliitto
- MM-kotikisat Tampereella

Mikko Leinonen

Pirkkalan Pirkat

Hämeen Urheilugaalassa v. 2023 palkitut

- Vuoden Urheilija
Marko Anttila, Oulun Kärpät
- Vuoden Nuori Urheilija
Saga Vanninen, Tampereen Pyrintö ry
- Vuoden Jäsenseura
Pirkkalan Pirkat ry
- Elämänura-palkinto
Mikko Leinonen
- Vuoden Urheilutateko
Suomen Jääkiekkoliitto ry / MM-kotikisat Tampereella
- Vuoden Läpimurto
Maisa Kuusikko, Tampereen Voimistelijat ry

Seurojen ja kuntien yhteistyö

Kuntien ja seurojen välistä yhteistyötä tehostettiin viestimällä ja osallistamalla seuraparlamenttitoimintaan sekä järjestämällä seurojen ja kuntien yhteisiä tapaamisia. Seuraparlamentteja esiteltiin muun muassa kunnan viranhaltijoille. Kuntia ohjattiin ja opastettiin seuraparlamenttitoiminnassa ja pyrittiin helpottamaan parlamenttien perustamista ja toimimista.

Seuratuki

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) veikkausvoittovaroista rahoitettavaa seuratoiminnan kehittämistukea myönnettiin HLU:n alueella 555 200 € yhteensä 44 hankkeelle. Valtakunnallisesti seuratukea myönnettiin 4,3 miljoonaa euroa. Seuratuen tavoitteena on mahdollistaa lapsille ja

nuorille liikunnan harrastaminen ohjatussa seuratoiminnassa ja laskea harrastamisen kustannuksia.

HLU:n rooli seuratukiprosessissa oli tuesta viestiminen sekä seurojen sparraaminen hakuvaiheessa. HLU myös koordinoi ns. yhteistoiminta-alueen seuraryhmää, joka antoi opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunnon alueen hakemuksista.

HLU koordinoi jälleen kesällä 2023 nuorten osallistamiseen suunnattua kesätyötukea seuroihin. Tukea myönnettiin yhteensä 135 taholle, jotka työllistivät yhteensä 325 nuorta. HLU:n jakama tukisumma oli 227 500 euroa.

Hämeen Urheilugaala

Hämeen Urheilugaala järjestettiin vuonna 2023 Tampere-talossa. HLU:n palkitsi gaalassa ansioituneita seuroja, seuratoimijoita ja urheilijoita.

Tulokset

- Eniten jäsenseuroja tavoitetaan koulutuksilla. Seurahallinnon koulutuksia oli vuoden aikana 11 ja yhteensä 300 osallistujaa ja valmentaja- ja ohjaajakoulutuksia 26 ja niissä lähes 340 osallistujaa.
- Vuonna 2023 HLU:n jäsenseurojen määrä laski seitsemällä (uusia jäseniä tuli 4 ja vanhoja erosi 8 ja 3 erotettiin).
- HLU:n alueen 34 kunnasta seuraparlamentti tai vastaavaa toimintaa on 29 kunnassa. Vastaava toiminta tarkoittaa, että kunnassa on vähintään yksi tilaisuus

vuodessa, johon kunta kutsuu paikalliset seurat. HLU:n tavoitteena on edelleen, että kaikissa kunnissa olisi toimisi seuraparlamentti tai sitä vastaava.

- HLU oli vahvasti mukana kehittämässä valtakunnallista laatureajärjestelmää. Tähtiseura-auditointeja tehtiin vuoden aikana 10 kappaletta. Laatuauditoinnit ovat hyvä lajiliittoyhteistyön työkalu. HLU:n alueella oli vuoden päättyessä 114 Tähtiseura-merkkiä
- HLU:n koulutuksiin osallistuneiden tai palveluja käyttäneiden palaute on pääasiassa erittäin positiivista.

Kilpa- ja huippu-urheilu

Tavoitteet

- Auttaa seuroja tuottamaan kansallisia ja kansainvälisiä urheilijoita enemmän kuin on suhteellinen osuus maamme urheilijoista, urheiluseuroista ja väestöstä.
- Urheiluakatemiatoiminnan kautta tuoda lisäarvoa urheilijoille ja valmentajille sekä seuroille.
- Urheilun ja opiskelun parempi yhdistäminen.

Toteutus

Vuoden kuluessa huomiottiin menestyneitä urheilijoita (arvokisamenestyjiä) ja valmentajia sekä urheiluseurojen merkkipäiviä.

HLU oli osa alueen liikuntapaikkarakentamisen päätöksen-tekokoneistoa: toimimalla liikuntaneuvoston puheenjohtajana, maakuntaliiton liikunnan asiantuntijaryhmän puheenjohtajana sekä liikuntatoimen viranhaltijoiden neuvonta- ja vaikuttamistyön veturina. HLU:lla oli edustaja urheiluakatemian ohjausryhmässä sekä Tampereen Hakametsä Sport Campus alueen toteuttamis-/suunnittelutyössä.

HLU oli mukana kansainvälisten tapahtumien haku-, hallinto ja toteutustehtävissä (mm. European Master Games, painin MM U23 sekä SM-hiihdot)

Syksyllä toteutettiin urheilujohtamisen seminaari aiheena Yritysjohtamisen ja seurajohtamisen yhtäläisyydet ja erot. Komediateatterin juhlasali oli täynnä seura-, kunta- ja opiskelijaedustajia. HLU tuotti koulutussisältöjä ohjaus- ja valmentajakoulutukseen sekä toteutti oman osuuden valmentajien erikoisammattitutkintokoulutuksesta.

SM-kisajärjestäjillä oli mahdollisuus hyödyntää tapahtumien järjestämisessä HLU:n palvelutarjontaa mm. mainostus, pakettiauton lainaus sekä pop up -telta.

Tulokset

- Suunnitelmien toteutumistaso 90 %.
- Tampere vetovoimainen urheilun tapahtumakaupunki.
- SM- ja liigatason joukkueita 33 kpl.
- Urheilun tapahtumajärjestäminen sekä urheilumennytys vahvistunut.
- Olosuhteiden kehittyminen jatkuu.
- HLU:n kysyntä kumppanuuksiin lisääntynyt.

HLU:n jäsenjärjestöt v. 2023 (276 kpl)

Urheiluseurat (243 kpl)	Ikaalisten Nouseva Voima ry	Nokian Pyry ry
Ahveniston Ampumahiihtäjät ry	Ikaalisten Tarmo ry	Nokian Seudun Ampujat ry
Aitolahden Riento ry	Ikaalisten Urheilijat ry	Nokian Urheilijat ry
Aitoon Taekwon-Do ry	Ilves ry	Nokian Voimisteluseura ry
Akron Taika ry	Ilves-Pallo ry	Nykyaikainen 5-ottelu Hämeenlinna 52 ry (Liittynyt v. 2023)
A-Volley ry	Jalkapalloseura Tampere United ry	Näsijärven Purjehdusseura ry
Basketball Club Nokia ry	Junnuvalepa ry	Oriveden Ponnistus ry
Black Eagle Taekwon-Do ry	Kalevan Lentopallo ry	Oriveden Tuisku ry
BLD Ringette ry	Kalpaveljet ry	Padel Tampere
Boxing Club Nokia ry	Kangasala SK ry	Parkanon Kiekko ry
Chitalada Finland/Tampereen Kickboxing ry	Kangasalan Kisa ry	Parolan Visa ry
Dance Team Tampere ry	Kangasalan Melojat ry	Pirkkalan Hiihtäjät ry
Dream Team Cheerleaders ry	Kangasalan Moottorikerho ry	Pirkkalan Jalkapallokubi ry
Elixiria Sport ry	Kangasalan Naisvoimistelijat ry	Pirkkalan Pingviinit ry
Ellivuori Ski Team ry	Kangasalan Urheilijat -68 ry	Pirkkalan Pirkat ry
Epilän Esa ry	Kanta-Hämeen Ratsastajat ry	Pirkka-Melojat ry
Eräjärven Urheilijat ry	Koijärven Kunto ry	Pohjois-Hämeen Ampujat ry
FC Haka Juniorit ry	Koovee ry	Pälkäneen Luja-Lukko ry
FC Kangasala ry	Kuhmalahden Kisa ry	Rantaperkiön Isku ry
FC Loppi ry	Kunto-Pirkat ry	Rasti-Nokia ry
Feeniks Basket ry	Kunto Sudet ry (Liittynyt v. 2023)	Ratsastusseura Tavastia ry
FC Nokia ry	Kuoreveden Kärki ry	Riihimäen Judoseura ry
Forssan Jalkapallokubi ry	Kurun ryhti ry	Riihimäen Kiista-Veikot ry
Forssan Palloseuran Juniorit ry	Kymppi -64 ry	Riihimäen Uimaseura ry
Forssan Salama ry	Kyröskosken Ponsi ry	Riihimäki Taekwondo ry
Forssan Suupparit ry	Kyrös-Rasti ry	Ruoveden Kanoottipurjehtijat ry
Fortuna ry	Lamminpään Korpi ry	Ruoveden Naisvoimistelijat ry
Golf Pirkkala ry	Lasten Liikunnan Tuki ry	Ruoveden Pirkat ry
Goodwill Riders ry	Lekil-Futis Lempäälän Palloseura ry (Liittynyt v. 2023)	Ruoveden Srk Atleetit ry
Gummiwihta ry	Lempäälän Kiekkoilun Tuki ry	S.C. Pingviinit ry
Harjulan Halla ry	Lempäälän Kisa 1955 jääkiekko ry	Sahalahden Kunto ry
Hauhon Sisu ry	Lempäälän Kisa ry	SC Classic ry
Hausjärvi Hong Tae Kwon Do ry	Lempäälän Kisa Yleisurheilu ry	SC Urbans ry
Hiisi-Golf ry	Lempäälän Pandat ry	Sastamalan Taekwon-do Seura ry
HC Nokia ry	Lempäälän Tennisseura ry	Shinrai ry
HPK Juniorijääkiekko ry	Lentopalloseura Kangasala LP ry	Sisu Hockey Hämeenlinna ry
Humppilan Yri ry	Lounais-Hämeen Rasti ry	Steelers Hämeenlinna ry
Hämeen Moottorikerho ry	Längelmäen Urheilijat ry	Sulkaset ry
Hämeen Naisvoimistelijat ry	Länkyn Taekwondo ry	Suomen Budokeskus ry
Hämeenkyrön Räpsä ry	Länsi-Vesilahden Urheilijat ry	Taekwon-Do Center Ylöjärvi ry
Hämeenlinna Cheer Team ry	Mallasveden Melojat ry	Takon Soutajat ry
Hämeenlinna Tigers ry	Manse PP Edustus ry	Tammelan ryske ry
Hämeenlinnan Ampumaseura ry	Manse PP ry	Tammer-Futis ry
Hämeenlinnan Hiihtoseura ry	Mansen Molskis ry	Tammer-Golf ry
Hämeenlinnan Jalkapalloseura ry	Mansen Sulka ry	Tampere Bike Club ry
Hämeenlinnan Karateseura ry	Mansoniemen Meno ry	Tampere Roller Derby ry
Hämeenlinnan Suunnistajat ry	Messukylän Toverit ry	Tampereen Rugby Club ry
Hämeenlinnan Taitoluistelijat ry	Nautiskelijamaratoonarit ry	Tampere Saints ry
Hämeenlinnan Tarmo ry	Nokian Judo ry	Tampereen Aikidoseura Nozomi ry
Hämeenlinnan Uimaseura ry	Nokian KrP ry	Tampereen Hiihtoseura ry
Hämeenlinnan Voimisteluseura ry	Nokian Palloseura ry	Tampereen Icehearts ry
Iittalan Pallo ry		

Tampereen Jousiampujat ry	Uimaseura Kangasalan Kuuhu ry	Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto, SAKU Ry
Tampereen Judo ry	Uinti Tampere ry	Suomen Ampumaurheiluliitto ry
Tampereen Ju-Jutsukoulu ry	Uplakers Ylöjärvi ry	Suomen ITF Taekwon-Do ry
Tampereen Jumppatiimi ry	Urjalan Urheilijat ry	Suomen Lentopalloliitto ry
Tampereen Jääkiekkotuomarit ry	Valkeakosken Agility Team Walat ry	Suomen Paralympiakomitea ry
Tampereen Karataseura Seigokan ry	Valkeakosken Haka ry	Suomen Pesäpalloliitto ry
Tampereen Keilailuliitto ry	Valkeakosken Koskenpojat ry	Suomen Salibandyliitto ry
Tampereen Kendoklubi Fudokamae ry	Valkeakosken Retkeilijät ry	Suomen Tennisliitto ry
Tampereen Kisatoverit ry	Valkeakosken Uimaseura ry	Suomen Voimisteluliitto ry
Tampereen Koiraurheilijat ry	Valkeakosken Voimistelijat ry	
Tampereen Maratonklubi ry	Vanajaveden Vesikot ry	
Tampereen Naisvoimistelijat ry	Varala-Tiimi ry	Alueelliset järjestöt (9 kpl)
Tampereen Navigaatioseura ry	Vehmaisten Urheilijat ry	Hämeen Hiihto ry
Tampereen Painiseura ry	Vesihelmen Uimaseura ry	Hämeen Pesäpallo ry
Tampereen Palloilijat ry	Vesilahden Seudun Ratsastajat ry	Hämeen Seudun Yleisurheilu ry
Tampereen Pallo-Karhut ry	Vesilahden Visa ry	Hämeen Suunnistus ry
Tampereen Pallo-Veikot ry	Viialan Naisvoimistelijat ry	Suomen Jääkiekkoliitto ry, Hämeen alue
Tampereen Pienoisgolfkerho TPGK ry (Liittynyt v. 2023)	Viialan Valtti ry	Suomen Ratsastajainliitto ry /Hämeen Ratsastusjaosto
Tampereen Pyrintö ry	Viialan Viri ry	SVUL Hämeen Piiri ry
Tampereen Pyörä-Pojat ry	Vilppulan Tähti ry	TUL:n Hämeen Piiri ry
Tampereen Ratsastusseura ry	Vilppulan Veikot ry	TUL:n Tampereen Piiri ry
Tampereen Salibandyerotuomarikerho ry	Virtain Kiekko-Karhut ry	
Tampereen Seudun Koirakerho ry	Virtain Syke ry	
Tampereen Seudun Näkövammaiset ry	Virtain Urheilijat ry	Muut yhteisöt (12 kpl)
Tampereen Sisu ry	Voimistelu- Ja urheiluseura Kisa, Hml ry	Eerikkilän Urheiluopisto
Tampereen Slalomseura ry	Voimistelu- Ja urheiluseura Parkanon Ponteava ry	Hakametsä 3 Oy
Tampereen Taekwon-Do Seura ry	Voimistelu- ja Urheiluseura Raholan Pyrkivä	Ilves Edustus Oy
Tampereen Taivaltajat ry	Voimistelu- Ja urheiluseura Tampereen Vihuri ry	Ilves Jalkapallo Oy
Tampereen Talviuimarit ry	Voimisteluseura Kyrön Kieppi ry	Ilves Jääkiekko Oy
Tampereen Tenniseura ry	Västilän Voima ry	Jalkapallon ja Futsalin Kannatusyhdistys Maalipotku ry
Tampereen Työväen Naisvoimistelijat ry	Ylöjärven Ilves ry	Master Games Finland ry
Tampereen Urheilijat -38 ry	Ylöjärven Isku ry	Pajulahden Liikuntakeskus
Tampereen Urheiluautoilijat ry	Ylöjärven Koirakerho ry	Pirkkalan Jäähalli Oy
Tampereen Weikot ry	Ylöjärven Pallo ry	Sentteri Tampere Oy
Tampereen Voimailijat ry	Ylöjärven Ryhti ry	UKK-Instituutti, Tampereen Lääkäriasema
Tampereen Voimailuseura ry	Ylöjärven Shotokan Karataseura ry	Varalan Urheiluopisto
Tampereen Voimistelijat ry	Ylöjärven Urheilijat ry	
Tanssiseura Hurmio ry	Ypäjän Yllätys ry	Eronneet:
Tanssiseura Rocking Flames ry	Ylöjärven Pallo ry	Forssan Suupparit ry / Edustus ry
Tanssiseura Spiral ry	Ylöjärven Ryhti ry	Ilves Fysio Oy
Tanssiseura Swing Team ry	Ylöjärven Shotokan Karataseura ry	Pirkanmaan Pyörätuolitanssijat ry
Tappara ry	Ylöjärven Urheilijat ry	Riihimäen Tanssikerho ry
Tarpian Suunta ry	YMCA Tampere	Sport Salibandy ry
TaTU Tampere ry	Ypäjän Yllätys ry	Suomen Taitoluisteluliitto ry
Tawast Cycling Club ry		Tanssiseura Marimba ry
Tawast Golf ry	Valtakunnalliset järjestöt (12 kpl)	Voimistelu- Ja urheiluseura Järvensivun Kisa ry
Teiskon Urheilijat ry	AKK-Motorsport ry	
Toijalan Pallo-49 ry	Hengitysliitto ry	Erötetut:
Toijalan Vauhti ry	Kansainvälinen Voimalajiliitto ry -World Heavy Events Association ry)	Siuron Tuisku ry
Toijalan Voimistelu Ja Liikunta ry		Suomen Tang Lang Kung Fu -Liitto ry
Tyrvännön Urheilijat ry		Tanssiseura Baunssi ry

7. Koulutus

Koulutuspalvelut kohdistuivat HLU:n toiminnan eri sektoreille: lasten ja nuorten liikuntaan, seuratoimintaan sekä kunnan virkamiehiin ja luottamushenkilöihin. Aikuis- ja terveysliikunnan osalta keskityttiin lisäämään osaamista järjestämällä tietoisuuksia ja työpajoja kunnille ja työyhteisöille. Kaikessa koulustoitinnassa HLU painotti vastuullisuutta ja korkealaatuista sisältöosaamista.

Koulustoitinnon tavoitteena oli kasvattaa osallistujien tietotaitoa, sitoutumista ja intoa liikumiseen, liikuntaan, toiminnallisuuteen ja hyvinvointiin. HLU tarjosi laadukasta ja monipuolista koulutusta, jossa otettiin huomioon yhteistyön mahdollisuudet, alueen toimijoiden tarpeet ja toimintaympäristön muutokset. Koulutusmateriaalit olivat joko valmiita sisältöjä tai asiakkaan tarpeiden mukaan räätälöityjä kokonaisuuksia. Koulutussisällöt päivitettiin säännöllisesti uusimman tiedon valossa.

Koulutuspalveluita oli saatavilla eri muodoissa, kuten avoimina koulutuksina, sparrauksina, seminaareina, tilauskoulutuksina, webinaareina sekä hybridikoulutuksina. Vuonna 2023 suosituimpia palveluita olivat asiakkaan omassa toimintaympäristössä toteutetut sparraukset ja tilauskoulutukset. HLU:n koulustoitinnassa korostuivat alueellisuus ja lähipalveluiden tarjoaminen.

Osaamisen kehittäminen oli keskeinen osa alueellista hanketoimintaa. Hankkeiden kautta luotiin myös uusia koulutusmateriaaleja.

HLU piti huolta kouluttajien, henkilökunnan ja luottamushenkilöiden osaamisesta. Lisäksi tehtiin

yhteistyötä oppilaitosten kanssa tarjoamalla opiskelijoille työharjoittelupaikkoja sekä mahdollisuuksia näyttö- ja lopputöiden toteuttamiseen.

Kaikissa koulutuksissa otettiin huomioon saavutettavuus, erityisryhmät sekä turvallinen ja häirinnästä vapaa ympäristö.

Koulutusten yhteenveto v. 2022

Koulutuksen kohderyhmä	lkm/osall. (n/m/ei-tied)
Varhaisvuosien liikunta	25/325 (182, 4, 139)
Kouluvuosien liikunta	7/125 (0, 0, 125)
Oppilaat ja opiskelijat	35/606 (-, -, 606)
Vanhemmat	1/80 (-, -, 80)
Aikuis- ja terveysliikunta	3/161 (0, 0, 161)
Järjestyksenvalvojat	3/43 (32, 11, -)
Ohjaajat ja valmentajat	26/332 (184, 91, 57)
Seuratoimijat	11/302 (157, 127, 4)
Kuntatoimijat	7/304 (-, -, 120)
Yhteensä	118 kpl / 2278 osallistujaa
Oman osaamisen lisääminen	95/151
Webinaarit	5/140 (0, 0, 140)
Seminaarit	8/551 (0, 0, 551)
Järjestetyt omat tapahtumat	35/12038 (0, 0, 12038)
Yhteistyötapahtumat	15/8213 (0, 0, 8213)
Verkostotilaisuudet	44/502 (326, 176, 0)
Työtä tukeva verkostotilaisuudet	153/2704 (-, -, 2704)
Tähtiseura-auditoinnit	10/72 (10, 22, 24)
Seuraparlamentit	9/119 (54, 52, 14)
Testaustoiminta	23/970 (606, 309, -)
Liikuntaryhmät	1/10 (-, -, 10)
Sparraukset	
Varhaiskasvatus	11/67 (50, 4, 13)
Koulu	12/55 (0, 0, 55)
Aikuiset	6/24 (22, 2, 0)
Seurat	71/320 (155, 165, 0)
Harrastaminen	13/44 (0, 0, 44)
Kuntien viranhaltijat	5/34 (0, 0, 34)
Perheliikunta	4/25 (0, 0, 25)

terve urheilija®

Vuonna 2023 toteutetut koulutukset:

VARHAISKASVATUS

Aktiivinen taapero perhepäivähoidossa

Digiloikka liikkuen

Ihan Pihalla

Lasten motoristen taitojen kehitys

Liikkeelle luontoon seikkaillen

Liikkuva varhaiskasvatus - johtajan työpaja

Liikuntaleikkikoulun ohjaajakoulutus

Motoriset taidot työpaja

Seikkailuliikunta

KOULUVUOSIEN LIIKUNTA

(opettajat, ap/ip-ohjaajat)

Sporttikiertue opekoulutus

Toiminnallinen oppiminen

Uutta buugia Liikkuva opiskelu toimintaan

Uutta buugia Liikkuva koulu toimintaan (Oppilaat)

Fyysisesti aktiivisempi opiskelupäivä

Lasten liike -aloittelevat

Liikuntatutor

Sustainable Sport

Vamos välkälle

Välkkäri

Välkkäri 2.0

Välkkäri yläkoulu

AIKUIS- JA TERVEYSLIIKUNTA, KUNTAYHTEISTYÖ

Työhyvinvointiluento kaupungin henkilöstölle

Työhyvinvointiluento ammattiliitto

VALMENTAJA- JA OHJAAJAKOULUTUKSET

Henkilökohtaisen toimintatyyliä hyödyntäminen tiimien optimaaliseen johtamiseen

Hätäensiapukoulutus

Innostava ja myönteinen ilmapiiri valmennuksessa

Lasten Liike aloittelevat

Lasten Liike kokeneet

Liikuntalainsäädäntö ja liikunnan pelikentällä

Liikuntaleikkikoulun ohjaajakoulutus

Motoriset perustaidot

Terve Urheilija Kehon huolto ja palautuminen

Terve Urheilija Urheiluvammojen ensiapua ja teippaus

VOK-I Fyysinen harjoittelu

VOK-I Lasten ja nuorten fyysinen valmennus

VOK-I Minä valmentajana

VOK-I Motivoiva valmennus lapsilähtöisessä harjoitusympäristössä

VOK-I Suunnitellen laatua harjoitteluun

VOK-I Taitojen Oppiminen

HLU:n kouluttajat

Björn Kaisa

Haapanen Ursula

Helminen Nelli

Holm Michaela

Holm Tatja

Kaipainen Essi

Kivistö Sampsa

Koivisto Esa

Korkala Petteri

Korsumäki Timo

Koskinen Ari

Koskinen Timo

Kuusama Anna

Kuusisto Anne

Laitinen Hannamari

Lappalainen Liisa

Lassila Kalle

Laukkanen Anniina

Lehtonen Johanna

Lindström Miia

Lönström Mika

Meskanen Petteri

Miettinen Pauliina

Niklas-Salminen Risto

Palmi Kirre

Parkkonen Johannes

Pekkanen Johanna

Peltonen Marika

Petäjämäki Maarit

Puhtimäki Juha

Puranen Eija

Riisiö Sirpa

Rintämäki Jarkko

Ruotsalainen Satu-Maria

Saiha Anssi

Salo Anna-Leena

Saukko Matti

Sjöholm Satu

Terho Emma

Thure Mari

Toiviainen Sami

Tuomaala Vesa-Pekka

Vasankari Tommi

Vilen Päivi

Vuorela Suvi

Välikoski Matti

SEURAHALLINNON KOULUTUKSET

HLU-seteli infotilaisuus

Hyvä hallinto

Urheilujohtamisen seminaari

Urheiluseura työnantajana

Urheiluseuran hallinto

Urheiluseuran verotus

Vastuullinen seuratoiminta

VANHAMPIEN KOULUTUKSET

Kouluikäisten lasten liikkuminen vanhempainilta

JÄRJESTYKSENVALVOJAKOULUTUKSET

Järjestyksenvalvojan peruskurssi

Järjestyksenvalvojan kertauskurssi

KUNTAKOULUTUKSET

Kuntapäivä - liikuntajohto- hyvinvointialueet

Kuntapäivä - liikuntajohto ja liikuntaneuvonnasta vastaavat

Liikunnan viranhaltijakoulutus

Liikunnan yhteistyö Latujärjestöt ja alueet

Luontoliikunnan seminaari

Pirkanmaan päättäjät ja tapahtumateollisuus

Suomalainen liikuntajärjestelmä ja talous

8. Palvelutoiminta

HLU tuottaa palveluja, jotka edistävät paikallisen ja alueellisen liikunta- ja urheilukulttuurin toteuttamista ja kehittämistä. Palvelutoiminnan tavoitteena on lisätä jäsenjärjestöjen osaamista, vahvistaa niiden arvostusta ja toimintakykyä sekä vapauttaa niiden resursseja urheilu- ja liikuntatoiminnan toteuttamiseen.

Vahvuuksia ovat seuratoiminnan talouden vahva tuntemus, erilaiset palvelukokonaisuudet, joustavat toimintatavat ja korkea asiakastytyväisyys sekä palvelulupauksemme: luotettavuus, hyvä yhteistyö ja asiantuntijuus.

Tavoitteet

- Kysyntää vastaavien, laadukkaiden ja monipuolisten taloushallinto- ja toimistopalveluiden/palvelukokonaisuuksien tarjoaminen ja kehittäminen.
- Pitkäaikaiset ja luottamukselliset asiakassuhteet.
- Yhteistyön ja vuorovaikutuksen lisääminen ja vahvistaminen asiakassuhteissa.
- Palvelutuotannon digitalisaation lisääminen ja kehittäminen.
- Järjestöjen oman osaamisen lisääminen.
- Monipuolisten asiantuntijapalveluiden tarjoaminen.
- Vastuullinen toiminta palveluiden tuottamisessa.

Toteutus

HLU tuotti jäsenistölle taloushallinto-, toimisto- ja lajipalveluja tukemaan hyvän hallinnon toteutumista näiden omassa toiminnassaan. Keskeisiä taloushallintopalveluja ovat säädösten mukaiset kirjanpito, myynti- ja ostolaskut reskontrapalveluineen, tilinpäätökset ja palkkahallinto. Vuokraustoiminta jatkui.

Asiakkaiden siirtämistä sähköisiin kirjanpito-ohjelmistoihin jatkettiin. Muutamia täysin paperisia asiakkaita saatiin siirrettyä sähköiseen kirjanpitoon. Sähköisyysasteen nosto nopeuttaa tiedonkulkua ja poistaa manuaalista työtä. Tämä tekee työstä tehokkaampaa ja vastaavasti asiakkaat pystyvät seuraamaan talouslukujaan reaaliajassa, kun kirjanpito on ajan tasalla.

Asiakkaiden kokonaismäärä ja palvelutulot pienenevät hieman edellisvuoteen verrattuna, mutta suoritettujen ja asiakkaiden yhteismäärällisen liikevaihdon osalta oli kasvua. Yhä useammat yhdistykset maksavat vapaaehtoisilleen matka- tai työkorvauksia tai palkkaavat kausityöntekijöitä, mikä näkyi kasvaneena kysyntänä palkanlaskentapalveluissa. Tämä heijastui myös asiakkaiden liikevaihdon kasvuun. Erityisesti suurten seurojen liikevaihto on kasvanut, mikä kertonee siitä, että seurojen tekemälle urheilu- ja liikuntatyölle on

tilausta heikentyneistä kokonaistaloudellisista olosuhteista huolimatta.

Oman osaamisen kehittämisessä panostettiin erityisesti uusien ohjelmistojen hallintaan. Kun itse osataan käyttää ohjelmistoja hyvin, osataan asiantuntevasti opastaa asiakkaita niiden käytössä. Palvelukokonaisuuksien tarjonnassa on kuunneltu asiakkaiden toiveita ja pyritty tarjoamaan räätälöityjä palvelukokonaisuuksia heidän tarpeisiinsa

Tunnustukset

HLU:n huomionsoitukset

Kultainen ansiomerkki

Liinpää Samuli, Uinti Tampere

Räikkönen Seija, Uinti Tampere

hopeinen ansiomerkki

Rautalin Kimmo, Uinti Tampere

Muistamiset:

Näsijärven Purjehdusseura ry 125 v.

Tampereen Jumppatiimi ry 120 v.

Rantaperkiön Isku ry 110 v.

Tampereen Pallo-Karhut ry 50 v.

Uinti Tampere ry 10 v.

Tulokset:

• Taloushallintopalveluiden käsittelemä liikevaihto (eur)	16 milj.	(v. 2022 12 milj.)
• Palvelutoiminnan palkkasuorituksia (kpl)	8 845	(8 758)
• Taloushallinnon asiakkaita (kpl)	38	(42)
• Asiakkaiden eri palvelukokonaisuuksien määrä (kpl)	113	(130)
• Taloushallintopalveluiden muutos	-8,50 %	(18,90 %)

HLU:n jäsenedut 2023

Veloituksesta

- HLU:n Ford Transit -pakettiauto käytettävissä aikuisten SM-tason kilpailutapahtumissa (vain polttoainekulut + HLU:n banderolli tulee olla esillä tapahtumassa, yksi tapahtuma / vuosi)
- HLU Pop up teltta käytettävissä tapahtumissa (3 x 3 m)
- Kilpailunumeroiden lainaus (ei-jäsenet 25 €/kerta)
- Järjestyksenvalvojan liivien lainaus (ei-jäsenet 25 €/kerta)
- HLU-maskotin käyttö tapahtumissa (Touho-orava)
- Hämeen Sportti -lehden vuosikerta
- Hämeen Sportti -lehteen seurasiivu (1 s/vuosi, tilavaraukset 4 vko ennen aineistopäivää)
- Seuran avustaminen ja auditointi Tähtiseurapolulla (ei-jäsenet 185 €)
- 250 €:n HLU:n koulutusseteli seuran vuosijuhlissa

Alennuksella

- Taloushallintopalvelut: kirjanpito ja tilinpäätökset, palkkahallinto, taloushallinnon konsultointi
- Toimistopalvelut
- Koulutukset/työpajat
- Seuran toiminnan kehittämistilaisuudet (seuran haluamin painoituksin)
- Painomateriaalien suunnittelu- ja taittopalvelu
- Hämeen Sportti -lehti: vähintään viisi vuosikertaa yhteislaskulla tilaaville -10 % (kestotilaus)
- Majoitukset jäsenhintaan Sokos ja Radisson Blu -hotelleissa (vaatii Sporttiklubi-jäsenyyden)
- InBody 770 -kehonkoostumuslaitteen vuokraus jäsenetuhintaan
- Seurapöytä Hämeen Urheilugaalassa
- Liikuntavälineiden vuokraus jäsenhintaan

Muuta jäsenille

- Ford Transit -pakettiauton vuokraus
  - 65 €/vrk + polttoainekulut
  - 35 €/pvä (ark. klo 8.30–16.00 välisenä aikana) + polttoainekulut
  - 100 €/vkl + polttoainekulut
- HLU:n kokoustilojen vuokraus
- HLU:n talkoopoolin jäsenyys (mahdollisuus hankkia varoja seuralle/joukkueelle)
- Markkinointisopimus HLU - Seura (HLU-tuotteita mainontaa vastaan SM-tason tapahtumissa / kilpailuissa)
- Suurtapahtumatuki (sopimukset, palkitsemiset, näkyvyys jne.)
- HLU:n omat palkitsemisjärjestelmät: (ansiomerkit, mitalit, ansiolevyke, muistolahja)
- Äänioikeus HLU:n vuosikokouksissa

Liittymisedut uusille jäsenille (käyttö vuoden kuluessa liittymisestä)

- 50 €:n koulutusseteli
- Seurakehittäjän seurakäynti veloituksetta
- Taloushallinnon kartoitus/konsultointi (max 2 h)

Jäsenmaksu: v. 2023 on 50 euroa / vuosi
Lisätietoja: p. 040 7108 455, hlu@hlu.fi tai www.hlu.fi

9. Vaikuttaminen ja viestintä

9.1 Vaikuttaminen

Vaikuttamistyön keskeinen tavoite on liikunnan yhteiskunnallisen aseman ja arvostuksen lisääminen. Liikunta tulee ottaa hyvinvointipolitiikan keskeiseksi sisällöksi. Haluamme vaikuttaa päivittäisen liikunnan edistämiseen, seuratyön elinvoimaisuuden vahvistamiseen sekä HLU:n asiantuntijaroolin vaikuttavuuden lisäämiseen mm. tiedolla johtamisen keinoin.

Tavoitteet

- Hallitusohjelman päämäärien edistäminen ja ministeriön strategisia tavoitteita toteutus oman toiminnan ohessa.
- Toimiva yhteistyö opetus- ja kulttuuriministeriön, Olympiakomitean sekä lajiliittojen kanssa.
- Liikuntakulttuurin elinvoimaisuuden edistäminen maakunnissa ja paikallisesti.
- Liikunnan saaminen osaksi maakunta-/hyvinvointialueen strategiaa.
- Edistää liikunnan sisältöjen saamista maakuntasuunnitelmiin.
- Hyvinvointialueiden toimintasisältöihin liikunta mukaan.
- Liikunta osaksi kuntastrategiaa / hyvinvointisuunnitelmaa.
- Käyttäjien edustajat mukaan liikunta- ja kaavasuunnitteluun.
- Joka kuntaan nimetty liikunnan vastuullinen viranhaltija.
- Seurafoorumi/-parlamentti jokaiseen alueen kuntaan.
- Vaikuttaa maksuihin ja taksoihin. Lasten ja nuorten liikuntatilojen käyttö maksutonta tai ainakin edullista.
- Seura-avustusten kasvattaminen ja välillisen tuen säilyttäminen.
- Vastuullisuusohjelman jalkauttaminen seurakenttään (hyvä hallinto, yhdenvertaisuus, ympäristöasiat).
- HLU:n vaikuttavuuden lisääminen

Toteutus

Liikunnan ja urheilun tuloksellinen kehitystyö liikuntapolitiikan toteuttamiseksi vaatii yhteistyötä myös muiden yhteiskunnan toimialojen kanssa. Pelkästään liikuntapoliittisin toimenpitein ei ongelmia saada ratkaistua. HLU oli edustettuna monissa valtakunnallisissa, alueellisissa ja paikallisissa työryhmissä ja toimielimissä.

Vaikuttamisen keskeisiä kohteita olivat toimialueen kunnat, maakuntaliitot, kansanedustajat sekä hyvinvointialueet. Liikunnan edistämiseksi laadittiin myös alue- ja kuntakohtaisia selvityksiä ja koulutuspaketteja.

HLU on alueellinen verkostoveturi ja verkostot ovat HLU:n merkittävä toimintatapa kehittää liikuntakulttuuria. Vuoden aikana toimittiin kaikkiaan 57 verkostossa. HLU oli koollekutsuja 21 verkostossa (sisältöinä mm. seura, kunta, varhaiskasvatus, harrastaminen ja liikuntaneuvonta) sekä jäsenenä 36 eri verkostossa.

HLU:n edustaja oli mukana valtakunnallisessa Olympiakomitean johtamassa vaikuttajaryhmässä (9 jäsentä). Ryhmän aiheina oli mm. liikunnan rahoitus, vaalivaikuttaminen, kan-

sanedustajavaikuttaminen, lainsäädännön kehittäminen sekä liikunnan yhteiskunnallisen perustelun luominen.

Sportec-messujen yhteydessä toteutettiin eduskuntavaaleihin liittyvä vaalipaneeli yhdessä Suomen Liikunnan Ammatilaisten kanssa. HLU oli yhdessä Liikunnan aluejärjestöjen kanssa laatimassa hallitusohjelmaan liittyviä liikuntapoliittisia tavoitteita.

HLU tuotti liikunnan yhteiskunnallista perustelumateriaalia mm. seuratoiminnan vastuullisuusohjelmat, seuratoiminnan tukemisen liittyviä perusteluja kunnille, liikkumattomuuden kuntakohtaisia talousvaikutuksia sekä vapaaehtoistyön taloudellista merkitystä kuvaavia laskentamalleja.

HLU kokosi useamman kerran liikuntapäätäjät keskustelemaan ajankohtaisista liikunta-asioista. Osallistujina kansanedustajia, yrityspäätäjiä, kaupunkien johtoa ja liikunta-asioista vastaavia sekä kuntien luottamus- ja virkamiesjohtoa. Eri toimijoiden yhteistyöllä tavoiteltiin yhdyskuntarakenteen, kaavoituksen, kevyen liikenteen olosuhteiden ja liikuntapaikkojen kannustavan ihmisiä kunnissa arkiliikuntaan.

HLU:n edustaja osallistui maakuntaliittojen ja AVI-alueiden työhön sekä toimi Länsi- ja Sisä-Suomen alueellisen liikuntaneuvoston vetäjänä. Lisäksi oltiin aktiivisesti mukana Pirkanmaan hyvinvointialueen johtamassa Alueellisen terveyden edistämisen -työryhmässä. Pirkanmaan maakuntaliiton kanssa tehtiin yhteistyötä alueellisen yhteistoiminnan ja edunvalvonnan edistämiseksi.

Vaikuttamistyö kohdistui myös seuratoiminnan vastuullisuuden korostamiseen viestinnän ja koulutuksen keinoin. Vastaanotto oli hyvä ja pilottiseurojen avulla saatiin monia käytännön välineitä työn tueksi.

Liikunnan aluejärjestöjen yhteistyönä toteutettiin vaikuttamistyötä, hankevalmisteluja toteutuksineen sekä toteutettiin Suomen Liikunnan Alueet ry:n strategiaa 2023-2025.

Kuntayhteistyö

Kuntayhteistyö ja sen yhteiset tavoitteet ovat kiinteä osa HLU:n toimintaa. Keskeisiä sisältöjä olivat toimivat ja suunnitteilla olevat hankekokonaisuudet, kuntien liikuntapalvelujen resurssit ja tulevaisuus, liikunta hyvinvointipolitiikan välineenä sekä tavat vastata liikuntapalvelujen kasvavaan kysyntään.

Yhdessä kuntien liikuntaviranhaltijoiden kanssa HLU taivoitteli kuntayhteistyön lisäämistä niin kuntien kesken kuin kunnan ja seurojen välillä. Yhteinen huoli oli olosuhdeasiat ja liikunnan tulevat resurssit. Liikuntatoimien yhteistyön

sisältöjä olivat osaamisen lisääminen, vuorovaikutteisuus sekä hyvien käytänteiden vaihtaminen sekä valmistautuminen hyvinvointialueiden tuomiin muutoksiin.

Vuoden aikana oltiin vaikuttamassa kunnallisten avustus- ja harjoitusvuoropoliittikan kehittymiseen, seura-avustusten säilymiseen kuntien budjeteissa sekä liikunnan hinnoittelun kohtuullisuuteen, erityisesti urheiluseurojen osalta. Urheiluseurojen avustuspolitiikan muuttuminen ostopalveluluonteiseksi vaarantaa pahimmillaan koko kansalaistoiminnan perustan. Avustuspolitiikka ja ostopalvelutoiminta pitää tulevaisuudessa selkeästi erottaa toisistaan, tähän tuotettiin kirjallista aineistoa kuntien hyödynnettäväksi.

Liikkuva perhe-, Liikkuva varhaiskasvatus- sekä Liikkuva koulu -sisällöt konkretisoivat HLU:n ja kuntien yhteistyön sisältöjä. Lisäksi vastuullisuus- ja mielenterveyshankkeet sekä seurahallintokoulutukset avasivat uusia yhteistyömuotoja ja yhteistyötahoja kuntiin.

Kuntien liikunnan kehitystyöhön vaikutettiin osaamista ja tietojohdantamista lisäävin toimin mm. tuottamalla kunnille Liikuntapaikkarakentamisen rahoitusvaihtoehdot -tietopaketti sekä osallistamalla Hakametsä Sport Campus -hankkeen suunnittelutyöhön.

HLU:n vastuullisuussuunnitelma ohjaa ja velvoittaa läpäisevästi kaikkea järjestön toimintaa, koulutuksia sekä viestintää.

Tulokset

- Toimittiin 57 verkostoryhmässä.
- Tuotettiin liikunnan yhteiskunnallista perustelumateriaalia.
- Edustettiin liikuntakulttuurin toimijoita erilaisissa alueellisissa foorumeissa.
- Yhteistyö Olympiakomitean, opetus- ja kulttuuriministeriön, aluehallitovirastojen, maakuntaliiton sekä kuntien kanssa toimi hyvin.
- Mukana hyvinvointialueuetyössä ja sen rakenteissa.
- Liikuntatilojen maksut ja taksat urheiluseuroille nousivat.
- Valtion liikuntarahoituksen näkymät huonot.
- Liikkuvat-kokonaisuuden rahoituksen varmistuminen 2023.
- Seura-avustusten taso säilyi.
- Seuratoiminnan vetovoima toimintaan osallistujien osalta kääntyi kasvuun.
- Asiantuntija- sekä selvitys- ja yhteistyöpyynnöt kunnilta jatkuivat hyvällä tasolla.
- Liikunta sisältyy kunnan strategiaan 82 %:ssa alueen kunnista, Erillinen liikuntasuunnitelma on olemassa 58 %:ssa kunnista, erillinen liikuntapaikkasuunnitelma on 90 % kunnista, 56 % koulujen liikuntatiloista on seurojen nuorisokäytössä ilmaisia.
- HLU:n arvostus ja vaikutusmahdollisuudet kasvoivat.

HLU:n, Suomen Olympiakomitean ja kuntien henkilöstöä yhteisessä tapaamisessa keskustelemassa ajankohtaisista liikunta-asioista.

Verkostot

HLU koollekutsujana (21 kpl)

Alueellinen perheliikuntaverkosto
 Alueellinen urheilugaala järjestäjät
 Avoimet Ovet
 Harrastamisen Suomen mallin - seuraverkosto
 Harrastamisen Suomen malli -alueellinen kuntakoordinaattoreiden verkosto
 Kanta-Hämeen varhaiskasvatuksen pienten lasten liikuttajien ILO verkosto
 Kouluttajaverkosto
 Liikuntaneuvonnan verkosto
 Liikuntakiinteistön haltijat ryhmä
 Liikkuvat -ohjelmat – aluejärjestöt -verkosto
 Lisää liikettä -ohjausryhmä
 Pirkanmaan Liikuntapäätäjät
 Pirkanmaan varhaiskasvatuksen pienten lasten liikuttajien ILO verkosto
 Pirkanmaan kansanedustajat
 Varhaiskasvatuksen johtotason Loikka verkosto
 TJ-klubi seuroille
 Seuratoimijoiden aamukahvi
 Varhaiskasvatus kuntien liikuntakoordinaattoreiden verkosto
 Työyhteisöliikunnan verkosto
 Yritysyhteistyöverkosto
 Urheilukortti oy/aluejärjestöt

HLU mukana (muiden koollekutsuma) (36 kpl)

Alueiden koulun ja harrastamisen asiantuntijaryhmä
 Alueiden lasten ja nuorten liikunnan asiantuntijoiden verkosto
 Alueiden terveystieteiden asiantuntijoiden verkosto
 Alueiden valtakunnallinen koulutustyöryhmä
 Alueiden varhaiskasvatuksen asiantuntijaryhmä

Aluejohdon verkosto

Alueiden seurakehittäjien verkosto
 Aluehallintovirastot ja aluejohtajat
 European Alliance of Sport and Mental Health
 Forssan kaupungin seurojen PJ-Foorumi
 Hakametsä Sport Campus alueen suunnitteluryhmä
 HSM -aluehanke - sisältötyöryhmä 1
 HSM -aluehanke - sisältötyöryhmä 2
 HSM -aluehanke - verkosto
 HSM -aluehanke - veturien verkosto
 Johtajuussymposium ryhmä
 Kultainen Kiekko Pooli
 Liikkujan polku - Perheliikunnan teemaryhmä
 Liikuttava Suomi - pyöreä pöytä
 Maakuntaliitto yhteistyöryhmä
 Matkailun ja Liikunnan kehittäminen -hankkeen verkosto
 Olympiakomitean vaikuttamisen ydinryhmä
 PETE - ryhmä
 Pirkan Kierros neuvottelukunta
 Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvoinnin ohjausryhmä
 Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestöneuvosto
 Pirkanmaan hyvinvointialueiden perhekeskusverkosto
 Pirkanmaan Lapsi- ja perhejärjestöjen -verkosto
 Pirkkalan perheliikuntaverkosto
 Päihde- ja ehkäisevän työn johtoryhmä
 RIVE-veturiverkosto
 Seuratoiminnan verkostopäivät
 Vaikuttamisklinikka
 Valtakunnallinen HSM -verkosto
 Valtakunnallinen Seuratoiminnan aamukahvit
 Yhteistyöverkosto/ alueet (lanut, telit), ohjelmat, avi, ministeriö

9.2 Viestintä

Viestinnällä tuetaan HLU:n strategisia tavoitteita ja edistetään niiden toteutumista. Viestintä on avointa ja totuudenmukaista. Sillä pyritään tasapuolisesti kuvaamaan järjestön koko toimintaa. Markkinointiviestinnällä lisätään järjestön tunnettuutta ja edistetään tietoisuutta sen palveluista sekä niiden käyttöä.

Tavoitteet

- Toiminnan ja palvelujen tunnettuuden lisääntyminen ja toiminnan asiantuntijuuden vahvistuminen.
- Viestintä tavoittaa halutut kohderyhmät ja on kaikkien saavutettavissa.
- Toteuttaa toimialakohtaiset viestintätoimenpiteet suunnitellusti.
- Toteuttaa muut yhteisesti sovitut viestinnälliset toimenpiteet (valtakunnallisen ja muut yhteistyötahot).
- Toiminta on vastuullisuusohjelman kirjausten mukaista

Toteutus

HLU viesti säännöllisesti omasta toiminnastaan, tapahtumistaan sekä palveluistaan. Näiden ohella toteutettiin sovitut Liikunnan aluejärjestöjen yhteisten hankkeiden (Lisää liikettä, Liikuttava Suomi, HSM-aluehanke, Buusti360) viestintätoimenpiteet. HLU viesti lisäksi muiden yhteistyötahojen kanssa sovituista asioista ja viestintäkampanjoista sekä välitti tietoa ajankohtaisista liikunnan paikallisista ja valtakunnallisista asioista. Viestinnällä kannustettiin kaiken ikäisiä hämäläisiä liikunnalliseen elämäntapaan ja tuotiin esiin liikunnan ja terveyden yhteiskunnallista merkitystä.

Vuonna 2023 tuli 30-vuotta HLU:n perustamisesta. Syksyn ajan tämä näkyi kaikessa HLU:n virallisessa aineistossa ja Hämeen Sportti -lehden vuoden viimeinen numero oli HLU 30-vuotta juhlanumero. Lehteen oli koottu kattavasti toimintaa, tapahtumia ja muistoja järjestön toiminnan kaikilta kolmelta vuosikymmeneltä.

HLU:n viestinnän keskeiset kanavat vuonna 2023 oli-

vat uutiskirjeet, sosiaalinen media, sähköposti, verkkosivut, Hämeen Sportti -lehti sekä lukuisat tapahtumat ja muut kohtaamiset. Sähköistä aineistoa toteutettiin tarpeen mukaan, säännöllistä painettua materiaalia on enää ainoastaan Hämeen Sportti -lehti.

Ajankohtaisista asioista, HLU:n omasta toiminnasta, koulutuksista ja tilaisuuksista kerrottiin säännöllisesti ilmestyvillä uutiskirjeillä. Uutiskirjeet toteutettiin kuudelle eri kohderyhmälle: seura, varhaiskasvatus, liikkuva koulu ja harrastaminen, liikkuva opiskelu, kunta sekä työhyvinvointi. Uutiskirjeen työkalu vaihtui kesällä Creamaileriin. Uutiskirjeet ovat kaikkien tilattavissa/luettavissa. Niitä voi tilata omaan sähköpostiin tai lukea verkkosivuilta löytyvien linkkien kautta.

Perinteinen sähköpostiviestintä ja -markkinointi toimi edelleen viestintäkanavana eri sidosryhmien suuntaan.

Sosiaalisen median kanavista olivat käytössä Facebook, Instagram, LinkedIn ja YouTube. Käyttö painottui Facebookiin ja Instagramiin. Näiden kautta tiedotettiin ajankohtaisista asioista, koulutuksista, tapahtumista ja kampanjoista. Lisäksi kanavilla kerrottiin HLU:n monipuolisesta ja laajasta toiminnasta sekä eri sidostyhmien kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Koulutuksista ja suuremmista tapahtumista tehtiin omat Facebook-tapahtumat.

Verkkosivuille on koottu kattavasti tietoa HLU:n toiminnasta, ajankohtaisista asioista sekä tulevista koulutuksista ja tapahtumista. Liikunnan aluejärjestöjen yhteiset verkkosivut puolestaan kertovat kootusti kaikkien Liikunnan aluejärjestöjen yhteisestä toiminnasta.

Hämeen Sportti -lehteä ilmestyi vuoden aikana neljä numeroa. Painettu lehti löytyy myös sähköisenä HLU:n verkkosivuilta. Lehti 4/2023 oli HLU 30-vuotta juhlanumero ja sitä otettiin suurempi painos.

Sporttikortti harrastushaku palvelun haku päivitettiin kattavasti vuoden kuluessa, mutta loppuvuodesta todettiin palvelun olevan kuitenkin siinä muodossaan tullut tiensä päähän.

Meltwater-palvelun mediaseuranta jatkui läpi vuoden.

HLU:n sisäisen viestinnän keskeiset kanavat olivat kuukausittaiset toimisto- ja yksikköpalaverit, tiimi- ja sisältökohtaiset palaverit, Teamsin yhteiset aineistot, päivittäiset keskustelut ja ajatustenvaihdot sekä sähköposti. Sisäistä viestintää on aina mahdollista kehittää.

HLU toimi vastuullisuusohjelmansa mukaisesti, huomioiden kaikessa toiminnassaan urheiluyhteisön Reilun pelin edellytykset ja pyrkien parantamaan omaa toimintaansa sekä tukea seuroja tässä työssä. Syksyllä 2022 käynnistynyt Seuratoiminnan vastuullisuus -hanke päättyi syksyllä 2023 ja sen luomaa sisältöä hyödynnetään edistämään seuratoiminnan vastuullisuutta. Olemme yhteistyökumppanina myös Rive- ja Avoimet ovat -hankkeissa. Lisäksi viestimme aiheesta ja osallistumme valtakunnallisiin kampanjoihin, jossa nostetaan esiin näitä teemoja.

Jatkettiin vanhalla rekisterijärjestelmällä sen puutteista ja haasteista huolimatta.

Tulokset

- Vaihdettiin uusi uutiskirjeryökalu. Toteutetut uutiskirjeet kohderyhmittäin: seura 11 kertaa (vastaanottajamäärä ka. 2 100/kirje), varhaiskasvatus 10 kertaa (ka. 1 720), liikkuva koulu ja harrastaminen 5 kertaa (ka. 710), liikkuva opiskelu 4 kertaa (ka. 140), kunnat 3 kertaa (ka. 120), työhyvinvointi 1 (330).
- Hämeen Sportti -lehti julkaistiin neljästi ja kaikki numerot ovat myös sähköisesti luettavana HLU:n verkkosivujen kautta. Painokset ka. 1 100 kpl + sähköinen.
- Facebook-seuraajia n. 2 030, Instagram seuraajia n. 1 360.
- Viralliset verkkosivut www.hlu.fi ja Sporttikortin harrastushaku seurat.hlu.fi

10. Henkilöstöhallinto

Tavoitteet

- Työyhteisön jäsenet noudattavat arjen työssään vastuullisen ja hyvän hallinnon periaatteita.
- Järjestö noudattaa vastuullista henkilöstöpolitiikkaa.
- Henkilökunnan työkyvystä ja hyvinvoinnista huolehditaan.
- Työkaveria autetaan onnistumaan ja onnistutaaan itsekin.
- Henkilöstä ja luottamushenkilöt tietävät henkilökohdaiset ja HLU:n toiminnan tavoitteet sekä toimivaltansa ja vastuunsa.
- Vastuullisuus luonnollinen osa päivittäistä työtämme.

Toteutus

HLU noudattaa valtakunnallista urheilujärjestöjen työehtosopimusta. Työterveyshuollon toimintasuunnitelma sisältää erilliset liitteet mm. työsuojelusta, erityislasiä käytöstä sekä varhaisen puuttumisen mallista ja päihdeohjelmasta.

Lisäksi käytössä on HLU:n oman henkilöstökäsikirja, joka sisältää erillisen HLU:n vastuullisuusohjelman (sis. Hyvä hallinto, Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, Turvallinen toimintaympäristö, Kestävä kehitys / ympäristö ja ilmasto, Antidoping/eettinen ohjeisto). HLU:n henkilöstökäsikirjassa on myös pelastus- ja kriisisuunnitelmat sekä käytännön ohjeet henkilökunnan poissaolokäytänteisiin, avokonttorityöskentelyyn ja etätyöhön.

Henkilöstö on organisaation keskeisin voimavara, jolle on luotu hyvät työskentelyolosuhteet ja välineet. Toteutettiin useita työhyvinvointiin liittyviä toimia kuten TYKY-päiviä, yhteisiä aamupalaverieita sekä työyhteisön kehittämisti-

laisuuksia. HLU tuki henkilöstön jaksamista ja hyvinvointia Liikunta- ja kulttuurisetelillä.

Kehittämiskeskustelut toteutettiin koko henkilöstölle ja laadittiin erillinen henkilöstön koulutussuunnitelma. Kaikilla työntekijöillä oli kirjalliset työsopimukset. Henkilökuntaresursseja käytettiin n. 16 HTV.

HLU:lla on yhteistyösopimukset Tampereen ja Jyväskylän Yliopistojen sekä Varalan Urheiluopiston kanssa. HLU haluaa tukea nuorten kouluttautumista ja tarjota heille monipuolisia oppimapaikkoja järjestössä. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamalla HLU-setelillä palkattiin alueen seuroihin 325 nuorta kesätyöhön.

HLU:n omat toimistokokoukset pidettiin kerran kuussa ja koko kerroksen (HLU, lajiliitot, Paralympiakomitea) yhteisiin palaverihin kokoonnuttiin muutaman kerran.

Tulokset

- Kehityskeskustelut toteutettiin.
- Henkilöstön sairastavuus pieni ka. < 5 vrk / vuosi.
- HLU kiinnostaa työpaikkana.
- Pysyvyys HLU tehtävissä korkea.
- Toimitila- ja työtyytyväisyys polarisoituneita.

HLU:n henkilökunta v. 2023

Kaisa Björn
vs. asiantuntija, aikuis- ja terveysliikunta
(31.1.2023 asti)
vs. seurakehittäjä
(1.2.2023 alkaen)

Lea Hokkeri
kirjanpitäjä

Sampsa Kivistö
opintovapaa
(31.1.2023 asti)
asiantuntija, aikuis- ja terveysliikunta
(1.2.2023 alkaen)

Timo Korsumäki
hankekoordinaattori
(3.10.2023 asti)
seuratoiminnan
asiantuntija (1.10.2023 alkaen)

Ari Koskinen
aluejohtaja

Sonja Kössi-Jormanainen
tiedottaja

Hannamari Laitinen
asiantuntija, lasten ja nuorten liikunta

Ulla Laitinen
lajisihteeri

Tommi Lindroos
seurakehittäjä
(5.2.2023 asti)
työloma (6.2.2023 alkaen)

Hanna Lyden
taluspäällikkö
(21.8.2023 alkaen)

Heidi Rosenberg
palkanlaskija

Anne Vainio-Siukola
palvelusihteeri

Suvi Vuorela
asiantuntija, lasten ja nuorten liikunta

Mari Vuorinen
taluspäällikkö
(22.5.2023 asti)

Tanja Lähdekorpi
Pirkan Kierroksen vs. tapahtumakoordinaattori (1.8.2023 asti)

Annika Hagman

Lisää liikettä -hanke, viestintätehtävät
(1.4.2023 alkaen)

Anna Kuusama

Lasten liikunnan kehittäjä
(9.10.2023-31.1.2024)

Anna Salo

tuntityöntekijä
27.4.-19.5.2023, 20.11.-18.12.2023

Harjoittelijat:

Heinonen Pinja, Jyväskylän Yliopisto, terveystieto
6.2.-10.3.2023

Jokinen Alli, Haaga-Helia, aikuis- ja terveysliikunta
6.3.-31.3.2023 + Pirkan Pyöräily

Suomi Josefina, Tampereen yliopisto, varhaiskasvatus
23.1.-19.3.2023

Tamminen Nea, Varalan Urheiluopisto
3.4.-5.5.2023

11. Talous

Tavoitteet

- Talous mahdollistaa strategian mukaisen tavoitteellisen toiminnan.
- Toiminta ja palvelut toteutetaan kustannustehokkaasti.
- Edistämme henkilökunnan kokonaistaloudellista ajattelua ja kustannustietoisuutta.
- Hyvä maksuvalmius.
- Oma pääoma tulee kattaa vähintään 6 kk:n kiinteät menot.
- Arjen työtä ohjaa tulostietoinen toimintatapa.

Toteutus

Vuoden kokonaisliikevaihto oli 3 237 099,91 € (v. 2022, 2 934 601,65 €). Taloudellinen lopputulos oli -43 874,57 € (-28 313,31 €). Julkisten perustoiminta-avustusten osuus kokonaistuotoista on 12,14 % (15,46 %). Henkilöstökulujen osuus kaikista menoista on 47,63 % (45,52 %).

Keskeiset syyt tappioon olivat seuratoiminnan tukemiseksi perustetun Urheilukortti Oy:n konkurssi, jossa HLU menetti 30 000 €:n sijoituksensa. Toinen puoli tappiosta muodostui henkilöstö-, ostopalvelu- sekä IT- ja ohjelmistokulujen ylityksistä sekä mm. palvelusopimustuottojen pienenemisestä. Tältä osin korjaaviin toimiin on jo ryhdytty.

HLU:n toiminnan kustannusvastaavuutta sekä omarahoitusta tulee edelleen kehittää painottaen oman palvelutuotannon aikaansaamaa tulosta (myös taloudellista) sekä kehittämällä myös uutta erillistä varainhankintaa. Pirkan Pyöräilyn talouden kääntyminen positiiviseksi oli vuoden iso positiivinen yllätys.

HLU:n yhteistyöyrityksiä olivat Elmo, DNA, S-Hotels, IF-vakuutus, Danske Bank, Nordea, Veikkaus, Vakuutusyhtiö Varma, Tevella, EmCe Solution Partner Oy, Tietoverkko Oy sekä Visma Solutions Oy.

Tulokset

	Vuosi 2023	Vuosi 2022	Tavoite
• Käyttökate	-1,34 %	-0,96 %	5 %
• Omavaraisuusaste	68,29 %	67,07 %	yli 50 %
• Maksuvalmius (QR)	5,92	6,55	yli 4
• Taloushallintopalveluiden muutos	-8,50 %	18,90 %	yli 10 %
• Tilinpäätös	-43 874,57 €	-28 131,31 €	0 €

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
VARSINAINEN TOIMINTA		
TUOTOT		
Osanottomaksut	288 152,84	226 973,87
Myyntituotot	4 855,05	3 941,82
Palvelusopimukset	200 055,69	218 606,18
Kopiointituotot	2 327,60	611,25
Postitustuotot	259,00	349,02
Lehtitilaukset	3 270,00	3 429,00
Komissiotuotot	410,25	0,00
Erotuomaripalkkiokorvaus	1 184 290,42	988 006,11
Liikkuva koulu korvaus (vk)	752 669,41	729 719,49
Muut tuotot	20 287,35	35 877,84
	2 456 577,61	2 207 514,58
KULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat	-570 777,55	-519 979,34
Erotuomaripalkkiot	-868 899,29	-730 827,91
Palkkiot	-19 519,53	-18 008,19
Saadut kela korvaukset	1 421,26	6 072,79
Saadut työllistämistuet	12 612,96	14 334,20
Sairausvakuutusmaksut	-8 853,07	-7 104,05
Eläkekulut	-105 251,46	-87 717,34
Muut henkilösivukulut	-3 525,12	-5 472,71
	-1 562 791,80	-1 348 702,54
Poistot		
Poistot	-5 207,80	-6 245,46
Muut kulut		
Vuokrat		
Tilavuokrat	-5 079,47	-2 300,31
Toimistovuokrat	-79 360,59	-70 366,41
Kone- ja laitevuokrat	-7 455,04	-5 415,42
Auton leasing vuokrat	-6 774,48	-6 742,12
Muut vuokrat	-1 560,00	-1 954,00
	-100 229,58	-86 778,26
Ulkopuoliset palvelut		
Lehden painatuskulut	-6 843,00	-4 615,00
Lehden postituskulut	-3 146,03	-2 447,86
Ostopalvelut	-141 801,40	-61 186,18
Ostetut koulutuspalvelut	-8 494,90	-20 096,58
Muut ulkopuoliset palvelut	-107 358,48	-137 481,24
	-267 643,81	-225 826,86
Matka- ja majoituskulut		
Matka- ja majoituskulut henkilöstö	-51 189,59	-23 093,44
Toimintaan osallistuvat	-5 285,60	-19 807,92
Osanottomaksukulut	-17 069,40	-24 067,99
Matkakorvaukset/erotuomarit	-318 045,40	-259 695,66
	-391 589,99	-326 665,01
Materiaalikulut		
Koulutusmateriaali	-15 335,75	-4 116,31
Tiedotusmateriaali	-216,73	-633,08
Toimistotarvikkeet	-3 575,62	-6 786,90
Painatuskulut	-3 980,22	-5 200,82
PR-Tuotteet	-4 141,98	-2 021,82
Lehdet ja kirjat	-2 194,64	-1 393,53
Muut materiaalikulut	-13 384,00	-30 733,66
	-42 828,94	-50 886,12
Urheilija- ja valmentajatuet		
Urheilijatuot	-800,00	-1 750,00

Muut toimintakulut		
Työterveyskulut	-9 233,33	-9 215,00
Lounassetelikulut	263,85	-625,36
Muut henkilöstöetuudet	-1 257,99	-2 833,69
Kokous- ja kahvituskulut	-11 756,01	-3 973,05
Huomionosoitukset ja ansiomerkit	-3 136,00	-5 357,75
Jäsenmaksut	-2 053,00	-1 949,00
Puhelinkulut	-4 954,47	-4 407,13
Postituskulut	-1 214,07	-1 713,22
Kopiokulut	-1 080,25	-71,88
Tietoliikennekulut, IT-laitteet ja palvelut, ohjelmistokulut (muut)	-33 690,01	-55 274,61
Ohjelmistokulut (taloushallinto=	-39 784,05	-40 238,55
Vakuutukset	-7 423,77	-8 105,16
Pienhankinnat	-1 708,03	-10 382,81
Muut toimistokulut	-1 629,18	-1 265,72
Palvelumaksut / pankkikulut	-6 769,95	-6 718,41
Hankekulut	-448 513,75	-462 250,00
Seuratuet	-227 039,09	-207 323,13
Muut toimintakulut	-51 835,52	-56 990,30
Mainos- ja markkinointikulut	-10 931,88	-8 928,85
Luottotappiot	-1 887,78	0,00
	-865 634,28	-887 623,62
KULUT YHTEENSÄ	-3 236 726,20	-2 934 477,87
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-780 148,59	-726 963,29
VARAINHANKINTA		
TUOTOT		
Jäsenmaksutuotot	13 841,00	14 050,00
Mitalituotot	94,50	126,00
Ilmoitus ja mainostuotot	45,00	175,00
Sopimustuotot	9 155,00	17 640,00
Muut varainhankinnan tuotot	458,97	20,00
	23 594,47	32 011,00
KULUT		
Mitalikulut	-105,00	-14 257,85
Varaston lisäys/vähennys	-153,70	0,00
	-258,70	-14 257,85
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-756 812,82	-709 210,14
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
TUOTOT		
Korkotuotot	6 178,09	2 687,45
Osinkotuotot	728,85	694,95
Vuokratuotot	22 781,40	21 679,47
	29 688,34	25 061,87
KULUT		
Korkokulut	-0,22	-185,03
Sijoituskulut	-35,40	-35,40
Yhtiövastikekulut	-13 953,96	-13 958,81
Muut sijoituskulut	-30 000,00	0,00
	-43 989,58	-14 179,24
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-771 114,06	-698 327,51
YLEISAVUSTUKSET		
Toiminta-avustus/OKM	393 000,00	393 000,00
Hankeavustukset	334 239,49	277 014,20
	727 239,49	670 014,20
TILIKAUDEN TULOS	-43 874,57	-28 313,31

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet	15 623,40	18 736,36
Sijoitukset	584 842,36	614 842,36
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	600 465,76	633 578,72
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	1 519,40	1 673,10
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	14 356,96	81 791,76
Siirtosaamiset, l.aik.	68 598,18	57 496,37
Rahat ja pankkisaamiset	399 732,50	395 374,26
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	484 207,04	536 335,49
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 084 672,80	1 169 914,21
VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
OMA PÄÄOMA		
Arvonkorotusrahasto	2 036,95	2 036,95
Edell. tilikausien voitto (tappio)	782 604,19	810 917,50
Tilikauden voitto/tappio	-43 874,57	-28 313,31
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	740 766,57	784 641,14
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	175 225,59	0,00
Ostovelat	13 851,70	53 862,36
Muut lyhytaikaiset velat	48 385,81	28 652,62
Siirtovelat	0,00	218 645,00
Lomapalkkavelat	104 064,28	84 113,09
Muut siirtovelat	2 378,85	0,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	343 906,23	385 273,07
VASTATTAVAA	1 084 672,80	1 169 914,21

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olen tilintarkastanut Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:n (Y-tunnus 0954859-0) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.2023-31.12.2023. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonani esitän, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olen suorittanut tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksia kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olen riippumaton yhdistyksestä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaani tilintarkastusta ja olen täyttänyt muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuuteni. Käsitteiseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenani on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntoni. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytän ammatillista harkintaa ja säilytän ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistan ja arvioin väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelen ja suoritan näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankin lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä

yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostan käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäkseni suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta en siinä tarkoituksessa, että pystyisin antamaan lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioin sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teen johtopäätöksen siitä, onko johtokunnan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teen hankkimani tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätökseni on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, minun täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntoni. Johtopäätökseni perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioin tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoin hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistan tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus vastaa muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation¹. Tilinpäätöstä koskeva lausuntoni ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenani on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessäni arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimani tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenani on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonani esitän, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teen suorittamani työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, minun on raportoitava tästä seikasta. Minulla ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Tampereella huhtikuu 18. päivänä 2024

Markku Ala-Mettälä,

HT-tilintarkastaja, tunnus 902326

Hallituskatu 8A

33200 Tampere

TOIMINNANTARKASTUSKERTOMUS

Olen tarkastanut **Hämeen Liikunta ja Urheilu ry:n** tilinpäätöksen ajalta 1.1.2023-31.12.2023 toiminnantarkastajana. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätösten laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Toiminnantarkastajan velvollisuudet

Toiminnantarkastajan tehtävänä on arvioida yhdistyksen hallinnon järjestämistä, kirjanpidon ja tilinpäätöksen yleistä asianmukaisuutta, johdon saamien etuuksien ja lähipiiritoimien asianmukaisuutta sekä jäsenten yhdenvertaisen kohtelun toteutumista. Toiminnantarkastus suoritetaan yhdistyksen toimintaan nähden riittävässä laajuudessa.

Käsitykseni mukaan olen hankkinut lausuntoni perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa toiminnantarkastusaineistoa.

Toiminnantarkastuslausunto

Tarkastuksen perusteella totean, että tilinpäätös perustuu kirjanpitoon ja sisältää olennaisilta osin yhdistyksen tuotot, menot, oman pääoman ja velat.

Tarkastuksessa en ole havainnut, että hallituksen jäsen tai toimihenkilö olisi syyllistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhdistystä kohtaan, enkä ole havainnut, että johtoon kuuluva tai toimihenkilö olisi rikkonut yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä.

Tampereella huhtikuun 17. päivänä 2024

Reima Lampinen
toiminnantarkastaja

LIIKUNNAN ALUEJÄRJESTÖT

Sydämen asiana paikallistason liikunnan kehittäminen.

Koko maan kattavat Liikunnan aluejärjestöt toimivat yli laji- ja kuntarajojen. Perustehtävänä on edistää suomalaisten hyvinvointia liikunnan ja urheilun avulla. Liikunnan aluejärjestöt:

- Vahvistavat seurojen elinvoimaisuutta, edistävät seurojen vastuullista toimintaa sekä lisäävät seuratoimijoiden osaamista.
- Kouluttavat ja luovat verkostoja päivittäisen liikkeen lisäämiseksi alue- ja kuntatasolla.

Aluejärjestöt ovat aktiivisina toimijoina valtakunnallisissa ohjelmissa sekä alueellisissa ja kansainvälisissä kehittämishankkeissa. Vaikuttamistyöllä yhdessä toisten tahojen kanssa aluejärjestöt edistävät liikunnan kehittämistyön edellytyksiä.

ALUEJÄRJESTÖJEN TOIMINTA

- Vaikuttaminen
- Verkostoituminen
- Osaamisen lisääminen
- Päivittäisen liikunnan lisääminen
- Tapahtumien ja leirien toteuttaminen

ALUEJÄRJESTÖT LUKUINA 2023

» **3 381** koulutustilaisuutta, joihin osallistui

» **38 045** henkilöä. Lisäksi

» **6 555** sparrausta ja konsultointia, joihin osallistui

» **15 686** henkilöä.

Liikunnan aluejärjestöillä on

2 655
jäsenyhteisöä.

Liikevaihto

16 milj.€

tuloista 24,9% OKM:n toiminta-avustusta

Yhteensä: **20 584** tilaisuutta (tapahtumat, koulutukset, sparraukset ym.) joihin osallistui

202 469 henkilöä.

POIMINTOJA ALUEJÄRJESTÖJEN TOIMINNASTA

Seuratoiminta

- » Tähtiseuroista 540 on jäsenenä Liikunnan aluejärjestöissä.
- » Alueet jakoivat OKM:n Kesätoiminnan avustusta 1 039 seuralle, jotka työllistivät 3 317 nuorta.

Aikuisten terveystoiminta

- » 229 liikuntaneuvonnan kehittämistilaisuutta
- » 57 työelämäverkostotapaamista
- » 233 työyhteisöä mukana kehittämässä henkilöstöliikuntaa.

Lasten ja nuorten liikunta

- » Jekku-jänön seikkailuviikkoon varhaiskasvatuksessa osallistui:
  - 60 000 lasta
  - 1 213 päiväkotia
  - 14 486 varhaiskasvattajaa.
- » Vamos välkälle! -koulutukseen alakouluille osallistui 2 315 oppilasta.
- » Sumeneeko ajatus? Liike freesaa! -toimintapäivä II-asteelle:
  - kohdattuja oppilaita 5 367
  - kohdattuja opettajia 1 280.
- » Verkostotilaisuuksia 216 kpl, osallistujia 2 352.

LIIKUNNAN ALUEJÄRJESTÖT

www.liikunnanaluejarjestot.fi

Hämeen Liikunta ja Urheilu
– Liikunnan ja urheilun puolesta –

Hämeen Liikunta ja Urheilu

Kuntokatu 17, 3. krs
33520 TAMPERE
hlu@hlu.fi, p. 040 7108 455
www.hlu.fi